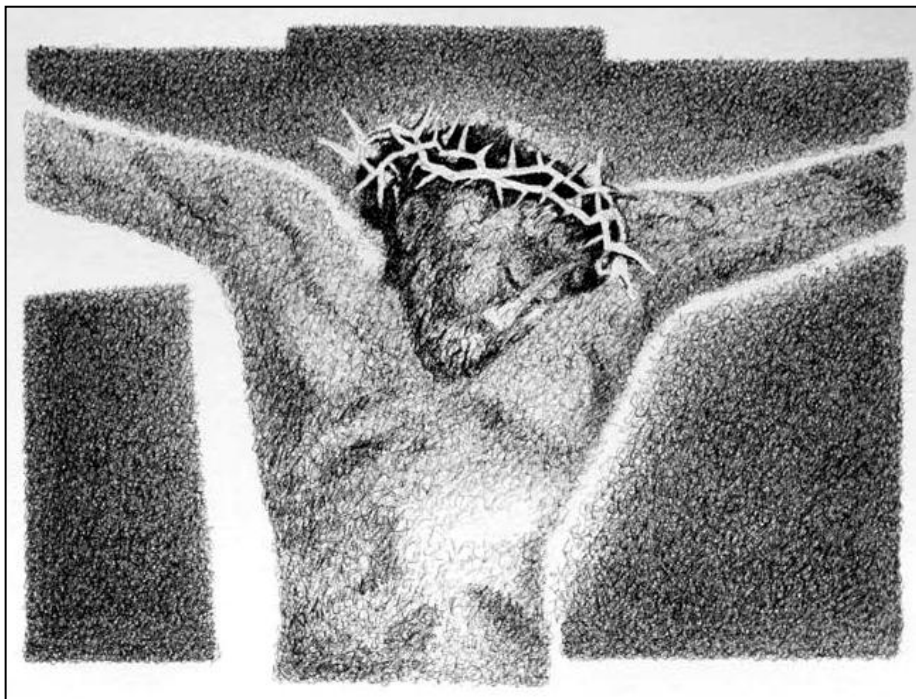

SPOLEČNÝ ZPRAVODAJ ŽĎÁRSKÝCH FARNOSTÍ

VELIKONOCE L. P. 2008

Program přípravy a liturgických oslav

Přidružené programy kulturní

Ze života farností

Velikonoční různočtení

Historická připomenutí

Miloš Sláma – Petr Piř'ha: Křížová cesta

FARNOST ŽĎÁR NAD SÁZAVOU I.

Obvyklý pořad nedělních bohoslužeb: 7:30, 10:30 a 18:00

Bohoslužby v týdnu:

Úterý, čtvrtek, pátek a sobota v 18:00, středa v 8:00

Návštěvy nemocných:

Druhý týden v měsíci ve čtvrtek a v pátek a dle potřeby

Duchovní správce: P. Tomáš Holý

Kontaktní adresa: Fara u svatého Prokopa, Tvrz 12, 591 01 Žďár nad Sázavou 1

Telefon: 566 625 943

E-mail: prokopzr@seznam.cz

Web: www.zdarskefarnosti.cz

Kancelářské hodiny: Středa 10:00 – 12:00, odpoledne 16:00 – 18:00

FARNOST ŽĎÁR NAD SÁZAVOU II.

Obvyklý pořad nedělní bohoslužby: Mše svatá vždy v 9:05.

POZOR: Od 20. 4. do 6. 7. bude mše svatá v 8:00 a v 9:05 na Zelené hoře

Bohoslužby v týdnu: Pondělí, středa a pátek v 17:15, čtvrtek v 17:00 adorace

POZOR: Po dobu oprav budou mše svaté v obřadní síni na 4. nádvoří kláštera

Farář: P. Vladimír Vojtěch Záleský

Kontaktní adresa a služby nemocným: Římskokatolický farní úřad, Klášter 2, 591 02 Žďár nad Sázavou 2

Telefon: 566 625 190

Mobil: 607 736 851

E-mail: zalesky@biskupstvi.cz

Web: www.zdarskefarnosti.cz

Návštěvy nemocných jsou každý první pátek v měsíci a na požádání.

Zpravodaj žďárských farností, Velikonoce 2008: Redakční návrh zpracoval Petr Peňáz, SCS, a Zbyněk Vintr ve spolupráci s duchovními obou farností. Do zpravodaje přispěli texty farníci obou farností, autoři jsou uvedeni u článků. Ilustrace Miloš Sláma, Leonardo da Vinci a Alice Bohuslavová. Tisk Unipres. Pro interní potřebu vydávají obě žďárské farnosti.

Návrhy článků pro vánoční číslo zpravodaje: Chcete-li publikovat pozvánku nebo informace ve vánočním čísle společného farního zpravodaje, předejte své návrhy do **14. listopadu 2007** příslušnému duchovnímu správci.

Opava: V minulém čísle jsme chybně uvedli telefonní číslo na otce Vladimíra Hrona. Správné telefonní číslo je 777 230 607. Omlouváme se všem, komu se nepodařilo dovolat.

Drazí bratři a sestry,

dostáváte do rukou nové vydání společného zpravodaje žďárských farností. Jak napovídá i jeho grafická podoba, bude věnováno postní přípravě na dobu velikonoční. K tomu nám mají pomoci i krásné grafiky výtvarníka Miloše Slámy, jejichž originály můžeme obdivovat v nedaleké nové moderní kapli sv. Antonína v Černé ve farnosti Měřín. Jsou to jednotlivá zastavení křížové cesty, o kterých zvláště v této době rozjímáme. Toto postní putování je letos ještě umocněno 150. výročím zjevení Panny Marie v Lurdech (11. února 1858). Každý rok navštíví toto posvátné místo více než 6 miliónů lidí, kteří zde hledají novou naději v jejich utrpení. To vše i nás vede znovu a znovu k hledání smyslu lidského utrpení, které samo patří k největším tajemstvím člověka.

Kristus nás naučil spojit naše vlastní utrpení s jeho a zároveň nám v podobenství o milosrdném Samaritánovi ukázal význam lidské solidarity. Jinými slovy Kristus učí člověka i vlastním utrpením konat dobro, tím že ho spojuje s jeho vykupitelským utrpením a podílí se tak na spáse celého! světa. Na druhou stranu učí člověka prokazovat dobrodiní tomu, kdo trpí. Tímto dvojím pohledem nám plně odhalil smysl utrpení: nadpřirozený a zároveň i lidský. Nadpřirozený, poněvadž tkví v Božím tajemství vykoupení světa. Současně však plně lidský, neboť člověk v něm nachází sebe sama, své člověčenství, svou důstojnost, své poslání a otvírá se druhému.

Ruský spisovatel F. M. Dostojevský kdysi řekl: „Bojím se jen jednoho: nebýt hoden svého utrpení.“ Učme se tedy této hodnotě i my.

K tomu žehnají vaši kněží

I. Víím, že jsou lidé vlečení před soud, týraní a posmívání pro pravdu. Rozpomeň se, Pane, na Pilátův soud a buď jejich silou.

P. Tomáš Holý a Vladimír Záleský

VELIKONOČNÍ PROGRAM VE FARNOSTI ŽDÁR NAD SÁZAVOU I. PŘI KOSTELE SVATÉHO PROKOPA

Slavnost v postní době:

- Sobota 15. března, slavnost sv. Josefa: 8:00 a 18:00

Pobožnosti křížové cesty:

- Každý pátek: 17:30
- Každou neděli: 14:30

Předvelikonoční svatá zpověď:

- Čtvrtek 13. března: 16:00 – 18:00
- Pátek 14. března: 16:00 – 18:00
- Sobota 15. března před Květnou nedělí: 16:00 – 18:00
- Pondělí Svatého týdne 17. března: 9:00 – 12:00, 14:00 – 19:00, více zpovědníků
- Úterý Svatého týdne 18. března: 9:00 – 10:00
- Středa Svatého týdne 19. března: 9:00 – 10:00

Mše svaté ve Svatém týdnu:

Květná neděle 16. března: 7:30, 10:30 a 18:00

Pondělí, úterý a středa Svatého týdne: 8:00

Velikonoční triduum:

Zelený čtvrtek 20. března, památka Večeře Páně:

18:00 mše svatá, do 21:00 adorace

Velký pátek 21. března, památka Umučení Páně (den přísného postu):

Dnes se neslaví mše svatá.

Kostel bude otevřen od 7:00 do 21:00 k adoraci.

10:00 křížová cesta pro děti, 14:00 křížová cesta, 15:00 velkopáteční obřady.

Bílá sobota 22. března: Dnes se neslaví mše svatá.

Kostel bude otevřen od 7:00 do 20:00 k adoraci.

Velikonoční vigilie: 20:00

Neděle 23. března, Slavnost Zmrtvýchvstání Páně: 7:30, 10:30 a 18:00

Pondělí velikonoční 24. března: 7:30, 10:30. Večerní mše svatá dnes není.

Od úterý 25. března v oktávu velikonočním a následně je pořad mší svatých běžný.

Pondělí 31. března, slavnost Zvěstování Páně: 8:00 a 18:00

VELIKONOČNÍ PROGRAM VE FARNOSTI ŽĎÁR NAD SÁZAVOU II. PŘI KOSTELE NANEBEVZETÍ PANNY MARIE

Slavnost v postní době:

- Pátek 14. března, slavnost sv. Josefa: 17:15

Pobožnosti křížové cesty:

- Každý pátek: 16:45
- Každou neděli: 15:00

Předvelikonoční svatá zpověď:

- Květná neděle 16. března, zpovědní den: 15:00 – 17:00

Velikonoční triduum:

Zelený čtvrtek 20. března, památka Večeře Páně:

17:00 mše svatá

Velký pátek 21. března, památka Umučení Páně (den přísného postu):

Dnes se neslaví mše svatá.

16:00 křížová cesta

17:00 velkopáteční obřady

Bílá sobota 22. března:

Dnes se neslaví mše svatá.

Velikonoční vigilie: 22:00 (s udělováním křtu a biřmování dospělým)

Neděle 23. března, Slavnost Zmrtvýchvstání Páně:

9:05 mše svatá s žehnáním pokrmů (doprovází chrámový sbor FONS)

Pondělí velikonoční 24. března: 9:05 mše svatá

Slavnost v době velikonoční:

- Pondělí 31. března, slavnost Zvěstování Páně: 17:15 – s otcem Eliasem Vellou

---

JUBILEJNÍ ROK SVATÉHO APOŠTOLA PAVLA

Jubilejní rok svatého Pavla budeme prožívat od 28. června 2008 do 29. června 2009. Přesné datum jeho narození sice není známo, ale obecně se klade mezi rok 5 a 10 po Kristu.

Slavení bude zahrnovat celou řadu událostí; od námětů z ekumenického hnutí, liturgie, modlitby, umění, historie, archeologie až k poutím.

Ústředním místem slavností bude římská basilika svatého Pavla za hradbami. Každé úterý a čtvrtek bude sloužena zvláštní slavnostní liturgie, poutníci budou moci projít Svatou branou, pomodlit se u hrobky svatého Pavla a získat plnomocné odpustky přijetím svátosti smíření, účasti na mši svaté a nešporách. Jedna z vedlejších chrámových lodí bude vyhrazena prezentaci činnosti a odkazu sv. Pavla v křesťanské kultuře. K jubilejnímu roku budou zhotoveny i pamětní známky a medaile. Při zahájení slavností bude uvedeno oratorium „Mesiáš“ Georga Friedricha Händela a o velikonoční neděli v roce 2009 Mahlerova symfonie č. 2 „Vzkříšení“.

V naší diecézi bude zahájen Rok svatého Pavla mší svatou s otcem biskupem v neděli 29. června v 9:00 v katedrále sv. Petra a Pavla. Přípravuje se také několik pastoračních aktivit Brněnské diecéze, které budou zaměřeny na prožívání Roku sv. Pavla: Po celý rok bude mezi farnostmi putovat socha svatého Pavla a připravuje se „pavlovská“ konference na téma: misie, evangelizace... *Petr Peňáz, VVZ*

150. VÝROČÍ ZJEVENÍ PANNY MARIE V LURDECH

11. února 1858 se čtrnáctileté Bernadetě Soubirousové zjevila v jeskyni Massabielle nedaleko Lurd v jižní Francii Panna Maria. Bernadeta přicházela dva týdny a spolu se stále početnějším zástupem poutníků se s Dámou, jak jí říkala, modlila růženec. Při šestnáctém zjevení odpověděla tato dáma Bernadetě na otázku, jak se jmenuje: „Jsem Neposkvrněné početí.“

Překážky, které jí kladly do cesty zástupci místních úřadů i církve, nakonec paradoxně přispěly k potvrzení pravosti zjevení. Místní farář Peyramale například požadoval jako důkaz, aby uprostřed února rozkvetl růžový keř v místě, kde dáma stála. Následující den se před jeskyní shromáždily zástupy lidí, které čekaly na zázrak. Místo toho došlo k nepříjemné události: Bernadeta byla svou dámou vyzvána, aby hrabala v zemi a napila se vody. Místo vody však polkla pouze několik doušků mazlavého bláta. Lidé se zklamáni a rozhořčení rozešli domů. K jejich velkému překvapení však za několik dní vytryskl z onoho místa silný pramen, u něhož začalo docházet k nevysvětlitelným uzdravením.

Mezi hlavní poselství lurdských zjevení patřilo pokání a obrácení hříšníků. Zázračná tělesná uzdravení, k nimž v Lurdech každoročně dochází, jsou tak jen poukazem na mnohem důležitější zázraky neviditelné: duchovní uzdravení a obrácení. *Zbyněk Vintř*

BIŘMOVÁNÍ

Obě naše žďarské farnosti se připravují na radostnou událost, kterou, dá-li Pán, prožijeme letos společně – svátost biřmování. Termín této slavnosti byl stanoven na sobotu 27. září 2008. Přípravu jsme zahájili 3. listopadu 2007 a ve farnosti svatého

II. Víím, že jsou lidé, na které dolehl těžký, krutý úděl. Rozpomeň se, jak jsi přijal kříž, a dej jim sílu ho přijmout a nést.

Prokopa se připravuje 65 biřmovanců, v klášteře 41 biřmovanců. Prosíme vás již dnes o modlitbu za tyto naše biřmovance. Dovolte nám poznamenat k této příležitosti několik stručných myšlenek, dat a údajů:

V „knize biřmovanců“ farnosti Žďár nad Sázavou 2 – klášter je první zápis o biřmování z 26. července 1811 – starší záznamy se v archivu fary nedochovaly. Toho dne bylo biřmováno přes 300 biřmovanců třetím brněnským biskupem Vincencem Josefem knížetem Schrattenbachem. Následovalo biřmování v roce 1819, kdy čtvrtý biskup brněnský Václav Urban rytíř Stuffer biřmoval v klášteře 410 biřmovanců. Jistě víte, že letos 5. ledna zemřel pan prelát Ludvík Horký, dlouholetý kapitulní vikář, který řídil diecézi v bolestné době „normalizace“, kdy naše biskupství nemohlo být obsazeno biskupem. Jen pro zajímavost za tuto dobu biřmoval pan prelát ve Žďáře nad Sázavou čtyřikrát: v letech 1972 a 1983 v klášteře a v letech 1976 a 1988 v kostele svatého Prokopa. V roce 1972 byl zřejmě největší počet biřmovanců, 845 (!), ovšem byli zde biřmovanci z širokého okolí od Herálce, přes Obyčtov, až po Netín.

Otec biskup Vojtěch Cikrle biřmoval ve Žďáře nad Sázavou již třikrát; dosud poslední slavnost biřmování se konala 20. června 2004 pro 74 biřmovanců z obou farností.

Svátost biřmování tvoří spolu se křtem a eucharistií tzv. „iniciační svátosti“, tedy patří nerozlučně k sobě jako „svátosti uvedení do křesťanského života“. Biřmování je velmi potřebná svátost k naplnění křestní milosti.

Vladimír Záleský

DUCHOVNÍ OBNOVA S P. ELIASEM VELLOU

Jako příprava na jubilejní rok svatého Pavla proběhne 31. března – 1. dubna 2008. Srdečně zveme farníky ze Žďáru i z okolí na dvoudenní duchovní obnovu maltského kněze z řádu minoritů, exorcisty, autora mnoha knih, průvodce duchovních cvičení – P. Eliase Velly – při jeho 6. návštěvě Žďáru nad Sázavou. Program:

15:00 hod. – modlitba 16:00 hod. – 1. promluva

17:15 hod. – mše svatá s 2. promluvou

18:00 hod. – možnost svátosti smíření, modlitby za vnitřní uzdravení, rozhovoru

Přednášky budou probíhat v obřadní síni, mše svatá a adorace v bazilice, občerstvení v křížové chodbě a osobní setkání s o. Eliášem v klášterní škole.

PŘEHLED POUTÍ V OBOU FARNOSTECH

Místo	Datum	Pout'	Mše svatá
Zelená Hora	So 10. 5. 2008	V. pout' motorkářů	14:00 (bohoslužba slova)
Česká Mez – Babin	Ne 11. 5. 2008	Nejsvětější Trojice	15:00
Zelená hora	Pá 16. 5. 2008	Sv. Jan Nepomucký	17:15
Zelená hora	So 17. 5. 2008	Sv. Jan Nepomucký	17:00
Zelená hora	Ne 18. 5. 2008	Sv. Jan Nepomucký	6:00, 7:30, 9:00, 10:30, 14:30
Počítky	Ne 1. 6. 2007	Navštívení Panny Marie	11:30
Stržanov	Ne 15. 6. 2008	Sv. Antonín	15:00
Žďár – město	Pá 4. 7. 2007	Sv. Prokop	8:00, 18:00
Žďár – město	Ne 6. 7. 2007	Sv. Prokop	7:30, 10:30, 18:00
Dolní Hamry	So 5. 7. 2007	Sv. Cyril a Metoděj	10:00
Vysoké	Ne 17. 7. 2007	Panna Marie Karmelská	11:30
Mělkovice	Ne 27. 7. 2007	Sv. Anna	11:30
Cikháj	Ne 3. 8. 2008	Sv. Anna	15:00
Žďár – klášter	Pá 15. 8. 2008	Nanebevzetí Panny Marie	17:15 – s žehnáním květin a bylin
Žďár – klášter	So 16. 8. 2008	Nanebevzetí Panny Marie	18:00 – vigilie a farní večer
Žďár – klášter	Ne 17. 8. 2008	Nanebevzetí Panny Marie	9:05
Žďár – klášter	So 30. 8. 2008	IV. diecézní pout' rodin	10:00
Polnička	Ne 7. 9. 2008	Sv. Anděl strážní	15:00
Radonín	Ne 7. 9. 2007	Narození Panny Marie	11:30
Hamry – Najdek	Ne 14. 9. 2007	Panna Marie Bolestná	11:30
Světnov	Ne 28. 9. 2008	Sv. Václav	15:00

UDÁLOSTI

Klásterská vánoční pout' do Adamova

Pout' klášterské farnosti o svátku Mláďátek zavedla farníky i do adamovského kostela svaté Barbory. Zásluhou patrona kostela, pana Aloise knížete Liechtensteina dostal kostel darem roku 1857 unikátní dílo hornorakouské pozdní gotiky, střední, tedy hlavní část retabula někdejšího hlavního oltáře kláštera cisterciáckého opatství v Zwettlu.

Velkolepé původní retabulum dosahovalo výšky 22 metrů a bylo vyřezáno šesti mistry řezbářského cechu v letech 1516 až 1525. Znáám je pouze jeden z nich, Ondřej Morgenstern, shodou okolností mistr, který řezbářské práce řídil a je označen za tvůrce střední, hlavní části řezby o výšce 710 cm a šířce 294 cm. Pocházel z Českých Budějovic a jsou mu připisována ještě další dvě unikátní řezbářská díla. Práci pro konventní kostel tehdy objednal opat Erasmus von Leisser. Při požáru r.1702 se z celého velkolepého díla dochovala pouze jeho střední, adamovská část. Tehdy ji umístili na zadní stěnu jedné z bočních kaplí, kde zůstala až do roku 1853, kdy ji opat prodal do starožitnictví. Umělecká památka pak prošla rukama několika majitelů, mezi jiným je doloženo její umístění u Augustiniánů ve Vídni, až ji zakoupil zmíněný kníže Alois a věnoval ji kostelu. Roku 1891 usiloval opat Štěpán o navrácení oltáře do kláštera ve Zwettlu, ale bezvýsledně; adamovští rozhodně žádost odmítli.

Námětem řezby byla legenda z 5. století, podle které apoštolové navštívili hrob Panny Marie a zjistili, že je prázdný. V dolním poli je dvanáct klečících i stojících apoštolů, téměř v životní velikosti. Ve středním poli se vznáší Panna Maria s množstvím andělů, kteří ji nesou do nebe. V horním poli se nachází uprostřed Nejsvětější Trojice Bůh Syn držící korunu pro Královnu nebes a zeměkouli, z levé strany drží zeměkouli Bůh Otec a levicí se dotýká koruny. Mezi nimi je Duch svatý. Celkem je na oltářní desce 59 figur. Celé toto impozantní dílo bylo v minulém roce zrestaurováno a doporučujeme návštěvu tohoto místa. (pp)

III. Víím, že jsou lidé, kteří klesli vyčerpáním. Vzpomeň na svou slabost a povstání a vlij jim novou odvahu.

Výlet prokopských ministrantů do Hradce Králové

V sobotu 26. ledna se uskutečnil ministrantský výlet do hradeckého planetária. Ve 13:00 jsme za pěkného počasí vyrazili na cestu. Do Hradce Králové jsme přijeli asi kolem 14:30. Auta jsme zaparkovali u zimního stadionu a šli se podívat na náměstí s katedrálou Ducha svatého, kterou 26. 4. 1997 navštívil papež Jan Pavel II. Dokonce jsme se dozvěděli, že roku 1424 zde byl pohřben Jan Žižka. Poté jsme prošli celé náměstí a něco posvačili (no jasně...byly to řízky :-D), podívali se do kostela Nanebevstoupení Panny Marie, kde je malovaný oltář, ale rozhodně tak na první pohled nevypadá, a poté se pomalu přemístili do planetária.

Náš program v planetáriu začal v 17:00. Ještě před samotným začátkem jsme se všichni vzážíli na váze, která nám ukázala, jak bychom vážili na Jupiteru, Měsíci, Slunci či ve stavu beztlíže. Váha 2 280 kg na Slunci byla zdrcující, a tak jsme rádi, že naše planeta Země nemá takovou gravitaci jako Slunce. Poté už tedy začal samotný program v kinosále, kde jsme se dozvěděli spoustu informací o naší sluneční soustavě a zhlédli o ní film. Dále následovala ukázka meteoritu, který dopadl nedaleko Jihlavy, a modelu, který porovnával rychlost formule 1, stíhacího letounu a vesmírných raket. Prohlídka pokračovala v umělém planetáriu, kde proběhlo umělé vytvoření noční oblohy. Bylo nám ukázáno několik nejznámějších souhvězdí a planet, abychom je bezpečně poznali na skutečné obloze. Vyslechli jsme několik příběhů o pojmenování a vzniku souhvězdí, položili jsme několik všetečných dotázeček, na které pan průvodce trpělivě odpovídal, a pomalu se přesunuli do hvězdárny k dalekohledu, kde jsme se mohli i přes zataženou oblohu podívat na planetu Mars. Výletu se celkem zúčastnilo 20 ministrantů z farnosti sv. Prokopa. Výlet se myslím podařil, a to hlavně díky Pánu Bohu a všem se moc líbil... a příště nás možná čeká návrat do minulosti za dinosaury ...

Florbalové utkání mezi prokopskými a klášterskými ministranty

16. 2. ve 14:00 se v Sokolovně uskutečnilo florbalové utkání mezi „prokopáky“ a „klášteráky“. Utkání jsme jako ministranti začali modlitbou a poté jsme se už vrhli na samotnou hru. Jako první proti sobě nastoupili malí ministranti. Ti hráli 2x15 minut po pěti na každé straně. Za bouřlivého povzbuzování schol se odehrávala bitva, ve které mladí ministranti od sv. Prokopa postupem času získali jasnou převahu, ale bojovnost soupeře jim nedala ani na chvíli vydechnout a místy zvonily také tyčky na bráně „prokopáků“. Po závěrečném hvizdu bylo skóre 8:0 ve prospěch „prokopáků“.

K druhému utkání nastoupili starší ministranti, kteří hráli 2x20 minut po čtyřech na každé straně. Utkání bylo velmi vyhecované, napínavé a vyrovnané až do samého závěru. Podpora schol byla velká a nutno přiznat, že fans club „klášteráků“ byl mnohem početnější než fans club „prokopáků“. Za stavu 6:3 pro „prokopáky“ se přišel podívat i Šagi a převaha „klášteráků“ se začala zvyrazňovat. Za chvíli byl stav utkání 6:6 a vše gradovalo. Ovšem „prokopáci“ se nadechli k závěrečnému náporu, ze kterého vytěžili vedení 7:6, které už do konce utkání nepustili.

Oba články Marek Přichystal, fotogalerie na www.signaly.cz/fpmi

---

Na dohled cíle

Obnova klášterního kostela v r. 2008

Již plné tři roky trvají práce na stavební obnově našeho kostela a zdá se, že rok letošní by mohl přinést vyvrcholení našich dlouhodobých snah. Po poměrně zdařilé loňské „ochutnávce“ v podobě presbytáře a prvních tří polí v hlavní lodi jsme letos rozhodnutí

stavební obnovu interiéru definitivně dokončit. K tomuto úkolu chybí jediné – rekonstruovat všechna zbývající klenební pole. I zde nás čeká náročná restaurace plastické povrchové úpravy, která ve svém důsledku, tak jak všichni věříme, završí započatou koncepci, směřující k návratu celkového vzhledu interiéru do jeho vrcholně barokní formy.

Další velká a definitivní dokončení očekáváme od historicky cenného nábytku v sakristii, který bude v průběhu roku konečně zkompleťován a zejména od oltáře Zvěstování Panny Marie, který se po loňském zdařilém zrestaurování oltářní menzy a svatostánku dočká své nejcennější součásti – čtyř velkých soch Panny Marie, archanděla Gabriela, proroka Izajáše a evangelisty Lukáše, alias Řehoře Thényho.

Do své definitivní fáze se dostává i loni inzerovaná oprava spojovací chodby mezi tzv. Santiniho schodištěm a kůrem kostela. I tuto dlouho skrytou stavební hříčku letos zpřístupníme. Z praktických důvodů, zejména s ohledem na možné poškození při letošním předpokládaném velkém objemu stavebních prací, byl odložen již v loňském roce plánovaný návrat původní barokní kované mříže. I tu bychom ještě letos chtěli nainstalovat po skončení vnitřní stavební obnovy.

Zcela novou věcí, která by se mohla již letos v interiéru kostela objevit, je oltář zasvěcený svatě Zdislavě. Umělecké dílo, jehož realizací byl pověřen výtvarník Milivoj Husák, prochází v současné době poměrně náročným procesem schvalování a mělo by nahradit stávající obětní stůl. Součástí zadaného úkolu je kromě oltáře i nový ambon. Více o tomto díle na jiném místě.

V průběhu letošního roku budou předpokládané výdaje na opravy a restaurování činit cca 2 500 000 Kč. Finanční pokrytí této částky je z části zajištěno z tradičních příspěvků města Žďáru nad Sázavou a kraje Vysočina. Doposud nemáme potvrzen výsledek naší snahy o získání dotace z fondů zachrany architektonického dědictví Ministerstva kultury ČR. Přesto jsme optimisté a věříme, že chybějící část finančních prostředků zajistíme z vlastních zdrojů a znovu a zejména s přispěním Vás, našich farníků. O tom, že ne všechno musí vyjít, jsme se přesvědčili v závěru loňského roku, kdy naše snaha o získání finančních prostředků na obnovu

IV. Je mnoho odstrčených dětí, o které nikdo nedbá, ani vlastní rodiče. Vzpomeň na svou Matku, která Tě neopustila ani na cestě bolesti. Vzpomeň, jak Tě povzbudila její láska, a dej, aby se jich ujala vlídná žena, třeba cizí.

---

nástěnných maleb obou závěrových kaplí i nově objevené malby v presbytáři z tzv. „norských fondů“ nebyla, i přes optimistické prognózy, k naší veliké lítosti úspěšná.

Děkujeme Vám všem, kteří svojí neúnavnou prací přispíváte k posunu obnovy interiéru našeho kostela blíž a blíž cílové pásce, a samozřejmě i všem, kteří nás v tomto závodu s byrokracií, časem a financemi podporujete svými dary i přímlovami.

Úvaha nad novým oltářem

V letošním roce, s Boží pomocí, budeme stát před událostí, která v novodobé historii našeho kostela nemá obdoby. Přejeme si, aby závěr našeho snažení směřujícího k celkové stavební obnově interiéru kostela byl zakončen tím nejdůstojnějším způsobem, jaký si shodou všech souvisejících okolností můžeme představit – konsekrací, tedy vysvěcením nového oltáře. V dějinách našeho kostela vždy znamenalo svěcení nových oltářů významnou událost. Oltáře byly kostelu darovány jak zakladateli kláštera, tak i jejich pokračovateli. Nový oltář byl svěcen při významné události, nebo se samotná významná událost v životě klášterní komunity stala příležitostí k realizaci a posvěcení nového oltáře. Připomeňme akt v samotných počátcích kláštera, kdy roku 1264 ve spojitosti s posvěcením nových oltářů sv. Jana Křtitele a sv. Jakuba byly přeneseny a znovu pohřbeny ostatky zakladatele kláštera Bočka z Obřan. Posvěcení posledního z oltářů v našem kostele bylo provedeno v polovině 18. století a ve své podstatě šlo o rekonstrukci původních oltářů poškozených zhoubným požárem kostela v roce 1737. Zcela nový oltář byl naposledy posvěcen v období kolem roku 1710. Před námi se tedy otevírá historicky mimořádná příležitost, mimořádnější o to, že nový oltář bude zasvěcen svatě Zdislavě, která má ve zdech kostela pohřbeny nejbližší členy své rodiny. A tak si dovoluujeme oslovit Vás, naši farní rodinu k účasti na této ojedinělé události.

Nebudeme zastírat a přiznáme zcela otevřeně, že myšlenka spoluúčasti farnosti na realizaci uměleckého díla, kterým nový oltář zcela jistě bude, vzklíčila v okamžiku, kdy nás celková cena jeho realizace, blízká se částce 250 000 Kč, upřímně řečeno zaskočila. Ne snad proto, že by realizační fáze byla přemrštěná. Cena naprosto odpovídá náročnosti provedení. Důvod však byl a je zřejmý. Snaha o dokončení stavební obnovy je naší prioritou a stav financí nás každoročně nutí některé ze záměrů korigovat nebo i zcela obětovat. V okamžiku rozhodování co obětovat se vynořila myšlenka nabídnout možnost podílet se na vzniku pro soudobou historii kostela prestižní záležitosti Vám, našim farníkům. Příležitost k Vaší osobní účasti na tomto díle je pro všechny žijící současníky s největší pravděpodobností příležitostí neopakovatelnou. Dovolujeme si Vám proto navrhnout realizaci nového oltáře svatě Zdislavy z finančních zdrojů, získaných osobními dary farníků. Tato myšlenka je, a toho jsme si plně vědomi, velmi čerstvá a možná i poněkud odvážná. Prosíme Vás proto, abyste svoji případnou vůli podílet se na společném díle projevili zkontaktováním otce Vladimíra Záleského a předběžně sdělili svůj názor, případně i připomínky. O způsobu přístupu k realizaci bude rozhodnuto na základě Vašeho zájmu. Pro Vaši představu bude nejdříve k vidění autorský návrh oltáře a posléze i jeho maketa ve skutečné velikosti.

V případě, že Váš zájem dovolí realizaci záměru, předpokládáme, že jako výraz poděkování obdrží každý dárcе listinný doklad, jehož forma bude důstojnou připomínkou spoluúčasti na této ojedinělé události.

Předem si Vám dovoluujeme poděkovat a těšíme se na společnou spolupráci. Prostě, spoléháme na Vás!

František Laštovička, Vladimír Záleský

Farní puťák „Labské pískovce 2008“

Výprava pro mládež a starší školáky od dvanácti let. Termín: od neděle 6. července do soboty 12. července.

Po několika ročnících farních táborů jsme najeli na letní „puťáky“. Prvotinou byly Jizerské Hory, před rokem Český les, nyní připravujeme další dobrodružné putování českou kotlinou... Základnu budeme mít na faře v Arnolticích, severně od Děčína. Po krátkém stmelování žďársko-brněnsko-heráleckého společenství se vydáme do přírody: Nejprve budeme směřovat k Srbské Kamenici, odtud projdeme údolím řeky Kamenice Ferdinandovou

soutěskou a napříč Děčínskými skalami podél česko-německé hranice. Poslední den prožijeme opět společně na faře v Arnolticích.

Výprava předpokládá základní stupeň odolnosti na nepřízeň počasí, špatnou náladu, žízeň, hlad, zimu, horko, komáry, dvacetikilometrovou denní dávku, batoh na zádech... Vítáni jsou účastníci, kteří neztrácejí smysl pro humor při ztrátě turistické značky a nepropadají trudomyslnosti, když zjistíme, že ves před námi nejsou Doudice, ale již Hinterhermsdorf... Zážitky budou veliké, o nevšední chvíle nebude nouze. Týlové zázemí nám budou opět dělat Blanka a Martin Bořilovi. Přípravné setkání všech účastníků bude v neděli 22. června v 17:00 hodin u táborového ohně na zatím utajeném místě (parcela č. 818/3).

Přihlašovat se můžete již nyní na telefonu 607 736 851 nebo e-mailu zalesky@biskupstvi.cz.

Krátký spot: http://www.zdarskefarnosti.cz/klaster/putak_2008.wmv

X. diecézní expedice mládeže – Moldavská republika

Tak už po desáté; s partou poskládanou ze všech koutů brněnské diecéze se vydáváme na letní expedici. Poprvé to bylo do největšího evropského národního parku Sarek, Padaljanta ve Švédsku, za polárním kruhem. O rok později Lotyšsko a Litva, pak Skotský Highland. V dalších letech Korsika, Banát s Bulharskem,

V. Vzpomeň, jak jsi se děsil, že nedojdeš, a dej průvodce všem, kdo již nemohou a stojí bez pomoci. Pomož těm, kdo se dostali do těžko řešitelných nesnází a náhlých neřešitelných situací.

Portugalsko, rumunské hory Rodna, Irsko a Sicílie... Počet kilometrů není důležitý, důležitý je každý, kdo byl s námi a co jsme společně prožili! Letos nás čeká Moldavská republika. O ní bych vám chtěl krátce vyprávět:

Moldávie – země, kde se potkává rumunský i ruský živel na malém území, kde se pije cujka i vodka a píše se latinkou stejně jako azbukou. Země, kde žije Eminescu i Puškin – země, kde je možné ledacos... Moldavsko bylo původně jednou z historických zemí Rumunska, jenže mocenské choutky velkého souseda připoutaly východní část Moldavska k „Sajúzu“. Ta západní část zůstala součástí Rumunska, což v době Nicolae Ceaucesca bylo podobné neštěstí. Tohle porcování začalo v roce 1939 podpisem německého ministra zahraničí Ribbentropa a jeho sovětského kolegy Molotova. Tak si Berlín a Moskva rozdělily sféry vlivu. Moldavská republika vyhlásila nezávislost až v roce 1991 – je to území zvané Besarábie. Rumunská část Moldavska zůstala Rumunsku, a aby to nebylo tak jednoduché, tak se kousek země zvaný „Podněsteří“ trhl a vyhlásil autonomní oblast. Dodnes se nedoporučuje cestovat na levý břeh Dněstru. Nás bude nejvíce zajímat život církve v této zemi: Před několika týdny jsme dostali kontakt na jediného moldavského katolického biskupa a začali s ním domlouvat návštěvu jeho diecéze. Diecéze Kišiněv vznikla až v roce 2001, ve stejný den, kdy byl pan biskup Mons. Anton Cosa vysvěcen. Jeho diecéze zahrnuje celou Moldavskou republiku. Jen pro zajímavost; tato diecéze (a současně republika) má téměř 4 miliony obyvatel, z toho jsou však pouze 4% katolíků, má 13 farností, celkem 24 kněží, 22 mnichů a 43 řeholnic a 1 trvalého jáhna. Tolik z chytrých pramenů – zážitky „naživo“ začneme střídat po 20. červenci.

Program jarních koncertů sboru FONS

20. dubna 2008 v 17:00, kostel svatého Jana Nepomuckého na Zelené hoře

Jarní koncert duchovní hudby

Pěvecký sbor chrámu Nanebevzetí Panny Marie FONS uvádí jarní koncert duchovní hudby v chrámu sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře. Zazní skladby renesančních, barokních i současných mistrů, premiérou bude uvedení modlitby Jaroslava Herdena, dedikované pěveckému sboru FONS. Spoluúčinkuje dětský pěvecký sbor Fonsík. Sólisté: Markéta Fixová, Eva Kabrdová, Tereza Machová, Iva Smékalová, sbormistři: Leoš Drahotský, Miroslava Smékalová. Vstupné dobrovolné.

11. května 2008 v 17:00, Studniční kaple v areálu zámku

Koncert „Otvírání studánek“

Pěvecký sbor chrámu Nanebevzetí Panny Marie FONS uvádí koncert „OTVÍRÁNÍ STUDÁNEK“ u Studniční kaple v areálu zámku ve Žďáře nad Sázavou, v případě nepříznivého počasí v přiléhajících prostorách konventu. Zazní Otvírání studánek Bohuslava Martinů za doprovodu smyčcového orchestru Musica Allegra z Bystřice nad Pernštejnem a další lidové i populární písně. Spoluúčinkuje dětský pěvecký sbor Fonsík, sbormistři: Leoš Drahotský, Miroslava Smékalová. Vstupné dobrovolné.

Postní duchovní obnova farnosti sv. Prokopa

V sobotu 16. 2. 2008 proběhla v kostele svatého Prokopa duchovní obnova, kterou vedl P. Peter Krenický.

Tento 52letý slovenský kněz bez jakéhokoli finančního zabezpečení a dokonce 12 let bez

zdravotního pojištění, už patnáctý rok nezištně a obětavě slouží chudým katolickým farnostem v západní (Zakarpatské) Ukrajině. Zná několik slovanských jazyků, česky mluví plynule.

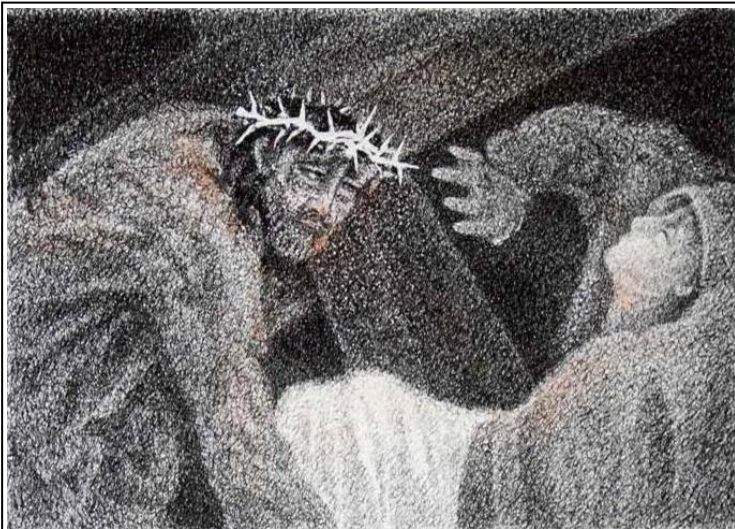
V naprostém spoléhání na Boží pomoc postavili za doby jeho působení 27 kostelů, několik farních budov aj. Spravují také malý domov pro staré, osamělé a zdravotně postižené lidi. Na své aktivity nedostávají žádné státní příspěvky. To všechno přináší s sebou nemalé obtíže. V nedávné době způsobila lidská zloba, že museli „vykoupit“ svůj vlastní kostel za cca 2 mil Kč. Dominantní postavení v jejich oblasti má pravoslavná církev.

Otec Peter nás učí, abychom stále znovu budovali důvěrný vztah k živému Bohu, protože všechny jistoty, na které sami spoléháme, jsou překážkou k tomu, abychom prožívali Jeho moc. Teprve pak se mohou dít zázraky. O některých nám podal osobní svědectví. Živou víru musíme hledat především v modlitbě. Čas strávený modlitbou je ničím nenahraditelný. Otec Peter má se svými farníky velké zkušenosti s adoracemi před eucharistickým Ježíšem. Často konají i celonoční adorace.

Nezastupitelné místo v našem životě by měla mít Panna Maria. Při obzvláště těžké situaci je velmi prospěšné prosit o přímluvu ty, kteří dobře obstáli ve škole kříže a veliké pokory. Všechno, ale musí zasřešovat láska. Jestliže nepřijímáme každého člověka i s jeho chybami a omezeními, stavíme překážku mezi sebe a Boha. Nesmíme hledat chyby u druhých, ale přiznat si, že my sami selháváme v lásce, a prosit, aby nás Bůh silou své lásky uzdravoval.

Otec Peter Krenický chce být stále tím prstem, který ukazuje na Lásku, který slovo Boží nejen hlásá, ale také skutečně žije. A to vyprošuje také nám všem.

(M)

VI. Je mnoho lidí, kteří si zoufají nad lidskou zlobou a propadají zahořklé samotě. Pošli jim do cesty útěšného člověka, který jim bude svědčit o tom, že láska nevymizela.

TÉMA – KŘÍŽ

Následující strany jsou věnovány tématice kříže v mnoha různých pohledech a perspektivách.

Konrad Löw: Boj o kříž v německých školách za nacismu a dnes

Roku 1995 rozhodl Ústavní soud v Německu, že umísťovat kříž ve vyučovacích prostorách ve státních školách uráží základní lidské právo žáka na svobodu víry, proto je třeba kříže odstranit. Roku 2001 podal jeden učitel u bavorského správního soudu žalobu, že pro něho je nepřijatelné vyučovat pod křížem. Pro něho je kříž sloup a kořen antijudaismu a tím i holocaustu.

Naskýtá se otázka: Vraždili nacisté opravdu ve znamení kříže, nebo brutálně bojovali proti těm, kteří se ke kříži hlásili, jmenovitě proti církvi věrným křesťanům? Odpověď na tuto otázku je jasná a jednoznačná. Již tehdy poznali všichni, kteří byli alespoň trochu přičetní, co oděl Thomas Mann, jistě nikoliv podezřelý svědek své doby, do slov: „Pronásledování židů a křesťanů.“ Ovšem boj proti kříži nebyl zahájen globálně shora, spíše ukazuje na Hitlerovu taktiku vypořádat se s církvemi až po dosažení konečného vítězství nad zahraničními nepřáteli.

Co se stalo tehdy a co se děje dnes? Jaké byly důvody tehdy a jaké jsou ty dnešní? Srovnání je nejen poučné, ale vede nás i k zamyšlení.

I. Včera

Včerejškem se myslí nacistická éra. Co soudili nacisté o křesťanském kříži? Co podnikali proti tomuto symbolu? Jak dalece se mohli prosadit?

Všechny německé diecéze se v roce 1932 cítily zavázány prohlásit, že příslušnost k NSDAP, tedy k Hitlerově straně, je neslučitelná s křesťanskou vírou. Tato a podobná varování nezůstala bez účinku. Církvi věrní katolíci volili stranu Centrum, v Bavorsku Lidovou stranu. Podíl byl konstantní – 15 % voličů. 5. března 1933 při posledních napolo svobodných volbách hlasovalo však 43,9 % voličů pro Hitlera, který tak získal absolutní většinu v říšském sněmu.

Tu však podal Vůdce, kterým „jeho“ církev pohrdala, ale většina německého národa ho freneticky uctívala, právě této církvi ruku ke smíru. Před celým světem ve své programové nástupní řeči v Reichstagu 23. března 1933 ujišťoval přehnaně a v pleonasmech předváděl svůj respekt, ba přímo ocenění křesťanského náboženství: „Národní vláda vidí v obou křesťanských vyznáních důležité faktory udržení naší lidovosti. Bude respektovat dohody uzavřené mezi církvemi a zeměmi. Jejich práva mají být zaručena... Vyjde všem jiným vyznáním v objektivní spravedlnosti vstříc. Nemůže však strpět, aby příslušnost k určitému vyznání nebo určité rase byla důvodem vyhýbání se všeobecným zákonným povinnostem. Vláda se postará o správné soužití mezi církví a státem. Boj proti materialistickému světovému názoru

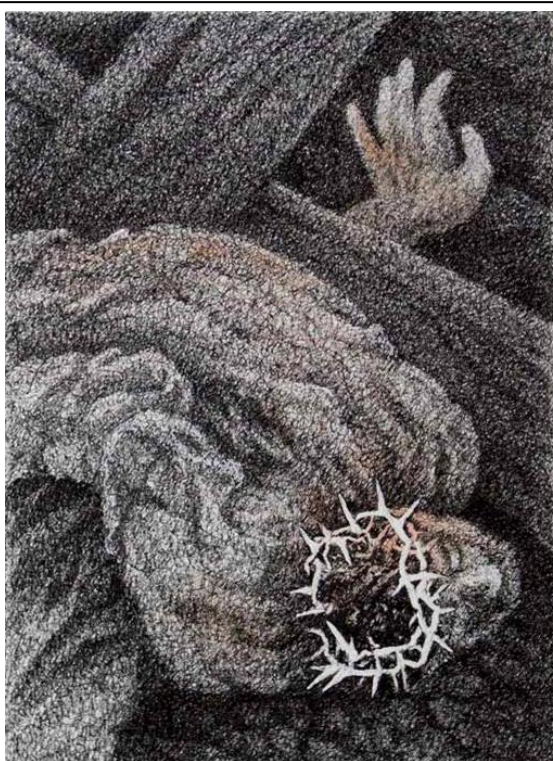
slouží jak skutečnému lidovému společenství, tedy zájmům německého národa, tak blahu naší křesťanské víry... Národní vláda zajistí křesťanským vyznáním ve školách příslušný vliv.“

Nyní bylo na biskupech, aby přerušili mlčení a chopili se podané ruky a nastoupili v důvěře cestu spolupráce, což bylo podpořeno tím, že nastolené klima přivedlo do lůna církví mnohem více lidí než kdykoliv předtím. K tomu přistupovaly potěšitelné záruky konkordátu a vládní doporučení pěstovat ve školách modlitbu a zaplašit tak temné menetekel ateistického bolševismu.

Nacionální socialisté se proti tomu ve svém stranickém programu přihlásili k „pozitivnímu křesťanství“. Ať už to znamenalo cokoli, zatím hovořili s úctou o Ježíši, jehož židovský původ popírali. Obrazoborectví proti kříži se tedy jevilo nemyslitelné. Pro mnoho křesťanů to představovalo dostatečný důvod dívat se do budoucnosti s optimismem.

Kdo se tím nedal oklamat, měl všechny důvody k obavám, zda tato krásná slova a gesta nejsou pouze taktické manévry určené k tomu, aby v počáteční fázi nebyla ohrožena výstavba totalitního mocenského aparátu. Pozdější vraždy prominentních katolíků Ericha Klausenera, Alberta Probst a Fritze Gerlicha v létě 1934 a mnoho dalšího muselo tyto naděje naprosto zničit.

V tomto roce (1934) propukl také boj na škole. Měla se stát nekonfesijní a záležitostí tzv. „v Boha věřících“ učitelů. Těm musel být i kříž trnem v oku. Ten první, který podle mých pramenů zakázal zpívání náboženských písní a nařídil odstranění posvátných obrazů, byl mladý školní rada v Ahaus ve Vestfálsku. Vyvolal tím místní protesty. V Trevíru žádal v červnu 1936 zavěšení portrétů Vůdce na čelní stěnu učeben, což učitele přimělo, aby odstranili kříže. Ve Waitsbadu v Badenu vydal starosta rozkaz odstranit všechny kříže ze škol.

VII. Vím, že jsou lidé, které tíží dluh, kteří upadli do dluhů a mohou klesat dál a dál, do krádeží, do alkoholu, drog. Motají se v kruhu a nejsou s to vstát. Vzpomeň na svůj druhý pád a podej jim pomocnou ruku, věčnou lidskou oporu.

---

4. listopadu nařídil ministr kultury země Oldenburg Julis Pauly, aby „napříště ve státních budovách a v budovách obcí a obecních svazů nebyly umístovány žádné církevní a náboženské znaky. Ty, které tam již jsou, je třeba odstranit.“ Ale masový protest obyvatelstva přinutil oldenburského župního velitele, aby opět odvolal rozkaz, který vyvolal pozdvižení v celém Německu i v zahraničí. Rozruch způsobila skutečnost, že se k protestům připojili i vysocí straničtí funkcionáři.

Klemens Marschall z Lingenu mi poslal fotokopii dopisu, který poslal jeho otcí zemský prezident z Osnabrücku a kterým byl pro neuposlechnutí rozkazu propuštěn mimo činnou službu. Tento učitel chtěl, aby kříž zůstal nadále na čelním místě. Vzhledem k tomu, že měl devět dětí, nebyl nakonec propuštěn, ale byl za trest přeložen. Riskoval příliš mnoho. Neriskoval více, než mohl očekávat?

Zkušenost, kterou nacisté udělali v Oldenburgu, vyvolala shora řízenou zdrženlivost nepřátel církve. Ale zůstalo stranickou linií, že je třeba uvítat, když ze tříd zmizí kříže a jiné symboly křesťanského vyznání, přičemž se má využívat „psychologické“ šikovnosti a brát ohled na místní okolnosti.

S počátkem války mnozí věřili, že se napětí mezi státem a církví uvolní. Tato očekávání se nesplnila. Největší pozdvižení vyvolal Adolf Wagner, župní velitel Mnichova a Horního Bavorska, který 23. dubna 1941 použil tajný pokyn říšského ministerstva pro výchovu a nařídil v celém Bavorsku, aby se modlitba před vyučováním nahradila nacistickými hesly. Současně uvedl, že kříže jsou v učebnách na nesprávném místě, a nařídil, aby tato výzdoba byla odstraněna a nahrazena současnými obrazy. Tam, kde se pokusili tento příkaz realizovat, došlo k násilné vlně protestů, demonstrací a opětovnému zavěšení křížů.

Kardinál Faulhaber vydal pastýřský list, ve kterém stálo: „Bez přehánění můžeme říci: Všude tam, kde tato opatření vešla ve známost a byla provedena, došlo k hlasitým protestům lidu, rodičů a dětí, mladých i starých. Odehrávaly se scény, na které si vzpomínáme z dob pronásledování církve. Již zákaz školní modlitby, ale ještě více odstranění křížů vyvolalo nejen pouhou bolest, ale bylo to pokládáno za potupu, protože kříž je symbolem křesťanského náboženství.“

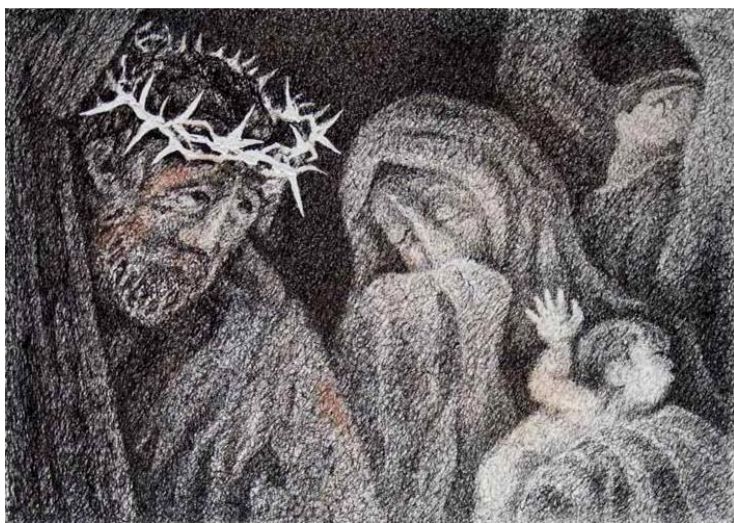
Evangelický biskup Meiser z Mnichova poukázal na rozpory mezi oficiální válečnou propagandou a státem nařízeným odstraňováním křížů ze školních prostor: „Vnitřně otřesený církevní lid se ve svém smýšlení nedokáže vyrovnat s tím, že boj proti symbolu, který je znamením křesťanství, k němuž patří 95 % obyvatelstva, patří k neodkladným úkolům, zatímco boj jeho synů, kteří stojí ve válečném poli, je veden s poukazem na nepřítelství bolševiků ke křesťanství.“

Jeden laik napsal 9. září bavorskému státnímu ministerstvu pro vyučování a kulturu:

„S velkým politováním a hlubokou bolestí jsem včera přijal zprávu, že ze škol byly odstraněny kříže...“

Cítím se zavázán před svým svědomím, před naším křesťanským lidem, před naší křesťanskou mládeží a zvláště před mými vlastními dětmi písemně protestovat u státního ministerstva pro vyučování.

Vznáším
protest proti
odstranění křížů
ze škol z úcty ke
kříži samotnému,
protože je to
znamení našeho
vykoupení, a
proto naše nejlepší
opora a největší
zdroj síly ve všech
bojích a
těžkostech, ve
všem utrpení a
starostech života a
bezpečné útočiště
a jediná útěcha v
umírání.“

VIII. Když jsi byl vystaven falešnému soucitu, ohradil jsi se pevně. Dej sílu těm, kdo jsou citově vydírání, aby se dokázali bránit nenáležitým požadavkům.

Pět dalších odstavců začíná slovy „Vznáším protest“, přičemž poslední pokračuje „z úcty před našimi křesťanskými vojáky, kteří jsou vychováni pod Kristovým křížem k poslušnosti a vědomí povinnosti, věrnosti a statečnosti a nyní krvácejí na bojištích za lid a za vlast a umírají a pod mohylou s křížem čekají na den zmrtvýchvstání.“

Poručík Michael Kitzelmann, narozený 29. ledna 1916, vyjádřil své rozhořčení v polní poště domů: „Doma strhávají kříže ve školách, a zde nás posílají, abychom bojovali proti bezbožeckému bolševismu.“ Pro tyto a podobné poznámky byl obžalován za narušování bojové morálky. Soudce ho odsoudil k trestu smrti. Umíral se slovy: „Ježíši, miluji tě, Ježíši, umírám pro tebe“ a padl střelami popravčí čety.

Tento laik už nemohl vědět, že nařízení bylo 28. srpna 1941 opět odvoláno, jistě nikoliv na základě protestů, ale na zásah samotného Hitlera, který pokládal vyvolaná napětí za nepříhodná, ale hlavní důvod byl v tom, že nestrpěl, když jeho paladini jednali na vlastní pěst.

Ale i přes toto „Stop“ adresované župním velitelům a v opisu ředitelstvím vyšších škol pokračoval boj proti křížům dále.

Než uzavřeme tuto část, položme si otázku po příčinách tohoto tak mimořádného protestu. Ani zrušení církevních škol, které odporovalo konkordátu, ani propouštění duchovních z vyučování, ani rušení klášterů a deportace Židů neprovázely tak úspěšně protesty jako odstraňování křížů ze škol. Proč? O tom můžeme pouze spekulovat. Pro jiná opatření existovaly důvody, které mohly najít určité pochopení. Ale zde sáhl stát na symbol, který byl pro mnohé tím nejposvátnějším znamením, hluboce zakořeněným jak ve víře, tak v tradici. Ti, kteří kříže odstraňovali, se nemohli odvolávat na nějaký právní podklad svého jednání. Navíc tyto akce přímo

---

okatě odporovaly propagovanému boji proti „bezbožeckému bolševismu“, což byl rozpor mezi vysokými cíli a brutální skutečností, který byl zřejmý každému. Konečně sám Hitler se tak mohl projevit jako obránce kříže, kterému připadala podle něho důležitá úloha. R. 1930 zveřejnil Hitler úvahu o vztahu mezi křížem a hákovým křížem a pokoušel se dát na srozuměnou, proč je jeho rasismus a nacionalismus bohumilý:

„A když mi někdo řekne: Jak můžete při tomto boji nést v čele pohanské znamení, když jedině křesťanský kříž je povolán, aby vedl tento boj? Pak odpovím: Toto znamení se neobrací proti křesťanskému kříži, naopak, je to politické působení toho, co křesťanství skutečně chce a musí chtít. Konečně není možno boj, který vede Centrum nebo Bavorská lidová strana, označit za boj křesťanského kříže! ... Jistě měl by křesťanský kříž být nevyšším symbolem boje proti židovsko-marxistickému a bolševickému duchu..., ale pak by nesměly ty strany, které se paktují s marxismem, ateismem a s nejrafinovanějšími formami, v jakých se představuje bolševismus, označovat křesťanský kříž za své stranické znamení.“

II. Dnes

Již v úvodu bylo citováno rozhodnutí Ústavního soudu z roku 1995, podle kterého zavěšení kříže ve vyučovacím prostoru státní školy odporuje zákonu na ochranu svobody svědomí.

Je možno toto rozhodnutí o kříži od Ústavního soudu srovnat s tajným nařízením župního velitele Hitlerova režimu? K tomu říká Hans Meier, bývalý ministr kultury, a citoval přitom bonnského historika Konráda Repgena: „Motivy soudu v Karlsruhe jsou samozřejmě jiné než za nacistů. Ale stěny bez kříže jsou stěny bez kříže jak v roce 1941, tak v roce 1995, se všemi důsledky pro život na škole.“

Jsou motivy skutečně jiné? V eseji „Boj o školní kříže v Třetí říši“ se zabývá mnichovský historik Walter Ziegler otázkou motivů tehdejších představitelů moci a dochází k závěru: „Není možno přehlížet, že nacistická školní politika včetně postoje k modlitbě ve třídě a ke kříži na stěně se zakládá na laicismu, liberalismu a socialismu.“ Kdo se podívá na výsledek hlasování v senátu Ústavního soudu, může v tom vidět potvrzení jeho názoru. Neboť rozhodnutí nebylo jednohlasné, nýbrž bylo výsledkem těsné většiny pěti ke třem. Je nesporné, že tři soudci, kteří hlasovali proti, se dostali do senátu na návrh unionistických stran, zatímco pět ostatních je blízkých Svobodné straně (FPD) a socialistům (SPD), a proto mají tendenci k liberalismu a socialismu.

Je přece příznačné, že právě ten soudce, o kterém musíme předpokládat, že má daleko k náboženství, přisuzuje kříži magickou moc, když tvrdí, že učit pod křížem by mělo negativní vliv na náboženskou svobodu nevěřících žáků: „Školní dění se zakládá na tom ovlivňovat souhrnně osobnostní rozvoj žáků a ovlivňovat jejich sociální chování. V této souvislosti získává kříž ve třídě svůj význam. Má apelativní charakter.“ (Ziegler)

Z kříže by mohlo na pozorujícího zaznívat volání: „Ejhle, člověče!“ Ale jiné působení je opravdu tak minimální, že se jedná o zanedbatelnou veličinu, a v místnostech, kde je běžně používán, si na něho přítomní zvyknou. Je zde snad někdo, koho pouhý pohled na kříž přivedl k víře?

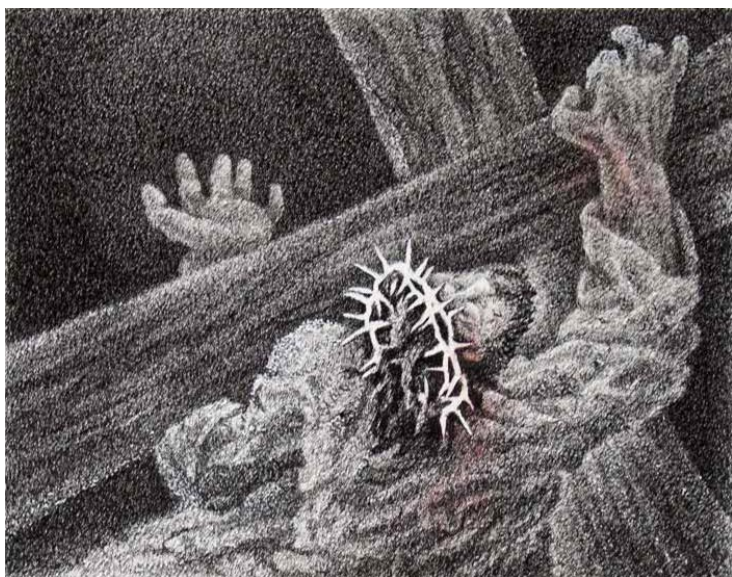
Podobně zní

názor tří soudců, kteří stáli proti většině pěti: „Pouhá přítomnost kříže ve třídě nenutí žáky k žádnému zvláštnímu chování a nedělá ze školy misijní zařízení. Kříž také nemění charakter školy, ale je to všem křesťanským vyznáním společný symbol a slouží vzdělávacím obsahům, které jsou v souladu s ústavou.“

V této souvislosti stojí za povšimnutí, kdo je hlavní žalobce v této věci: Ernst Selle, hřbitovní zahradník, pak předčasně v důchodu. On sám vyprávěl, že je jasnovidec a že se stýká s duchovými bytostmi. Podle svědectví dalších osob se pokládá za vtělení tibetského proroka. Proti své vůli byl již hospitalizován ve schwandorfské nemocnici.

Jak příkaz župního velitele o krucifixu, tak rozhodnutí Ústavního soudu vyvolalo bouři protestů. Byla jimi naplněna celá kniha. Zde je jedna věta: „Kříže zůstanou na stěnách!“ Tak nadepsal bavorský ministerský předseda své stanovisko v listu Bayernkurier. To zní odvážně, skoro zrádcovsky, ale odpovídá to skutečnosti, jaká stojí v 7. článku bavorského zákona o výchově a vyučování. Zde čteme:

„Vzhledem k duchovnímu a kulturnímu zaměření Bavorska bude v každé třídě na stěně pověšen kříž. Tím se vyjadřuje vůle, že nejvyšší vzdělávací cíle podle ústavy stojí na křesťanských základech a pod zárukou uskutečňovat náboženskou svobodu. Když bude umístění kříže z vážných a pochopitelných důvodů odporovat víře anebo světovému názoru vyučujícího, pokusí se vedení školy dosáhnout sjednocení. Když se to nepodaří, pak se pro tento jednotlivý případ přijme opatření podle směrnic školního úřadu, který dbá o svobodu náboženství v případech, kdy dochází ke kontroverzi, a usiluje o srovnání světových názorů tam, kde došlo k rozporu.“

IX. Vzpomeň, Pane, na trhnutí provazem a kopnutí, kterým tě probrali z mrákot nového pádu, a zachraň i za cenu bolesti ty, kdo se propadli do přeludů svých závislostí. Dej sílu, trpělivost a rozhodnost těm, kdo s nimi mají žít.

Zda tento text natrvalo obstojí před zrakem soudců Ústavního soudu, to se ukáže. Jako před padesáti lety mohou i dnes protesty přinejmenším vyvolat větší opatrnost. Ovšem jiné soudy se musí řídit podle Ústavního soudu, takže nyní je učitel vyvázán z povinnosti vykonávat svou službu pod křížem, když k tomu uvede náboženské důvody, jak se již jednou stalo.

III. A zítra?

Odkřesťanštění Německa a Evropy dále pokračuje, jak můžeme usoudit z následujících údajů: Od znovusjednocení Německa ztratila katolická církev 1,7 mil. členů. Pravidelná účast na bohoslužbách klesla ve stejném období z 22 % na 16 %. Stále méně párů uzavírá církevní sňatek. Má za těchto podmínek kříž a křesťanská víra ještě nějakou šanci?

Inu, již v roce 1941 zvonili Církvi umíráčkem. Právě tehdy to vypadalo tak, že začala tisíciletá říše Antikrista. A co teprve SSSR! Ateismus se zde stal již v roce 1917 státním náboženstvím. Během 50 let se mu podařilo podrobit si čtvrtinu zemského povrchu. Každý třetí obyvatel zeměkoule musel přijmout jeho učení jako nové evangelium. A pak téměř přes noc nastal kolaps! Jen sám Bůh ví, jak to půjde dále. Nedejme se znechutit. Každý z nás je odpovědný jen za to, co je v jeho vlastních silách. Stále se mi vrací na mysl jedno slovo: Boží jméno nezní „Úspěch“, ale Láska, a to odpouštějící.

Dovolu mi ještě navýsost osobní slovo: Když jsem byl požádán, abych přednesl referát na téma „Boj o školní kříže za nacismu“, ihned jsem souhlasil. Nemohl jsem jinak, i když jsem věděl, že to bude stát celé dny příprav. Proč jsem nemohl jinak? Obšrně citovaný dopis jednoho laika bavorskému státnímu ministerstvu v roce 1941 pocházel od mého otce. Ten zemřel v roce 1952. Již tehdy jsem ho obdivoval a ctil. Dnes se mi stal závazkem. Odtud moje spontánní Ano.

A byl jsem bohatě odměněn. Zabývat se tématem kříž znamená klást si otázku po jeho smyslu. Odpovědi, které nám kříž dává, jsou tak bohaté, že se stěží vejdou do jedné knihy. Za své křestní jméno vděčím Janu Birnsdorferovi, podle řádového jména bratru Konrádu z Altöttingu. Od tohoto prostého selského chlapíka pocházejí hluboká slova: „Kříž je moje kniha.“ Při jedné cestě po Německu navštívil Svatý otec hrob bratra Konráda. Na otázku, co znamená kříž, dal Svatý otec odpověď:

„Dát svůj život za svého bratra, aby byl jeho život zachráněn spolu s mým.“

– Láska je silnější než nenávist a pomsta. – Dávat je blaženější než přijímat.

– Nasadit sám sebe znamená více než pouhé požadování.

– Není ztroskotání bez naděje, temnoty bez hvězdy, bouře bez záchranného přístavu.

– Láska nezná hranic: začíná u nejbližšího a nezapomíná na nejvzdálenějšího.

– Bůh je vždy větší než my lidé a větší než naše selhání.

– Život je silnější než smrt.

Z Der Fels 2/2004 přeložil -lš-

Kříž v českých školách

Do převratu roku 1918, který znamenal vznik nového masarykovského státu, bylo samozřejmostí, že veškeré učebny veřejných škol, tedy národní – dnes základní školy, i školy středního stupně byly opatřeny na čelní stěně křížem s ukřižovaným Kristem. Po vzniku republiky nebylo vydáno žádné nařízení, podle kterého by měly být kříže ze škol odstraněny. Vlna odporu proti spojení církve se školou v prvních popřevratových dobách vedla ale k tomu, že na mnoha místech začaly být kříže ze škol odstraňovány. K zamezení sporů vydalo ministerstvo školství roku 1921 výnos, podle kterého „sdělí učitelské konference na příslušné škole své usnesení o výzdobě školních učeben místní školní radě, která své případné námítky předloží okresnímu školnímu výboru k rozhodnutí s konečnou platností.“

Skutečností zůstává, že se s výjimkou Prahy a některých měst či obcí kříže na školách vesměs udržely a byly běžně k vidění ještě v padesátých letech za tuhého komunistického režimu. To bylo způsobeno zajímavou reflexí státu: V prosinci 1938, v době velké úzkosti a ohrožení národa byl ministerstvem školství vydán další výnos, podle kterého byly kříže s Kristem ve všech národních (základních) a středních školách i učitelských ústavech a odborných školách zavěšeny povinně.

Výrazem protináboženského boje počátkem padesátých let pak bylo i postupné vytlačování výuky náboženství ze škol, zesměšňování víry a odstraňování křížů. Je smutnou skutečností, že dnešní stav věci prakticky odpovídá vnitřní skutečnosti, tedy lhostejnosti velké většiny národa k věcem víry. Podobný stav je zaznamenán prakticky v celé Evropě, snad vyjma Irska, Polska a některých farností či diecézí v dalších zemích. Jakoby se projevy víry stávaly diasporální záležitostí a byly vytlačovány zcela úmyslně lživým tvrzením, že jde o soukromou záležitost.(pp)

X. Vzpomeň, Pane, jak s Tebe strhali šaty, a dej, aby ti, kdo byli zneužití nebo znásilněni, našli znovu klid, sebedůvěru a důvěru. Dej, ať najdou krásný lidský vztah.

Kříž na svém místě

Na oltář v bazilice svatého Petra se vrátil kříž. Sice drobná interiérová změna, ale mohl ji zaznamenat každý častější návštěvník papežských bohoslužeb vloni o Vánocích nebo již během Adventu. Důvod této viditelné změny v sakrálním prostoru je, samozřejmě, teologický. Souvisí s pojmem „orientace liturgického slavení“, což zní na první pohled velice odtažitě, ale týká se vnitřního postoje každého věřícího při mši svaté. Podle pokynů k římskému misálu, které jsou vyjádřením víry církve, má být „kříž s podobou ukřižovaného Krista umístěn na oltáři nebo v jeho blízkosti“, aby byl „dobře viditelný pro shromážděný lid“ (Všeobecné pokyny k misálu, 308). I když není třeba přehnaně lpět na liteře předpisů, neznamená to, že jde o otázku, na jejímž řešení by nemělo záležet. Ukazuje to právě tato drobná, ale viditelná změna, ke které v tomto bodě došlo v bazilice svatého Petra, kde byl kříž – po více jak 25 letech – opět umístěn na oltář.

Čtenáři starších teologických pojednání Josepha Ratzingera neujde, že si v roce 1981 v knize *Das Fest des Glaubens* tehdejší kardinál Ratzinger povšimnul „přehnaného a špatného chápání liturgického slavení «tváří k lidu», které – jak píše – vedlo dokonce i v bazilice svatého Petra k tomu, že kříž, stojící do té doby na oltáři, byl odstraněn s odůvodněním, že brání ve viditelném kontaktu celebranta a lidu“. Toto odstranění kříže z výhledu účastníků mše svaté pak kardinál Ratzinger komentoval následovně: „Kříž na oltáři není překážkou ve vidění, ale společným bodem kontaktu pro všechny,“ a dodal: „Odvážil bych se dokonce vyslovit tezi, že kříž na oltáři není překážka, ale předpoklad slavení «tváří k lidu»“ (*La festa della fede*, italské vydání z r. 1990, str. 116).

Tato drobná interiérová změna sakrálního prostoru, jejímž pozadím je na první pohled odtažitá, akademická otázka z oboru liturgiky, nám dává možnost objevit a poznat náš vlastní postoj k tomu, co sice lze chápat jen jako nedělní povinnost, ale ve skutečnosti je něčím mnohem víc. Zmíněnou interiérovou změnu u hlavního oltáře baziliky svatého Petra, vysvětluje v rozhovoru pro vatikánský deník *L'Osservatore Romano* hlavní ceremoniář papežských liturgií Mons. Guido Marini takto:

„Umístění kříže uprostřed oltáře zdůrazňuje centralitu Ukřižovaného v eucharistické slavnosti a přesnou orientaci, kterou je celé shromáždění věřících povoláno zaujmout během eucharistické liturgie. Nejde o podívanou, ale o pohled na Toho, který se narodil, zemřel a byl vzkříšen pro nás, na Spasitele. Od Pána přichází spása, On je Orient (Východ), vycházející Slunce, na něž máme všichni upřít pohled a od něhož máme všichni přijmout dar milosti.“ (*L'Osservatore Romano*, 24. – 25. prosince 2007).

Slava, která si zasluhuje pozornost sama o sobě, prozrazují mimo jiné také přímou souvislost s již dříve vyjádřenými pohledy Benedikta XVI. Je to patrně také jeden z krůčků dosud probíhající pokoncilní liturgické reformy.

Milan Glaser

INFORMACE

Informační a turistické centrum ŽĐAS – Zámek informuje

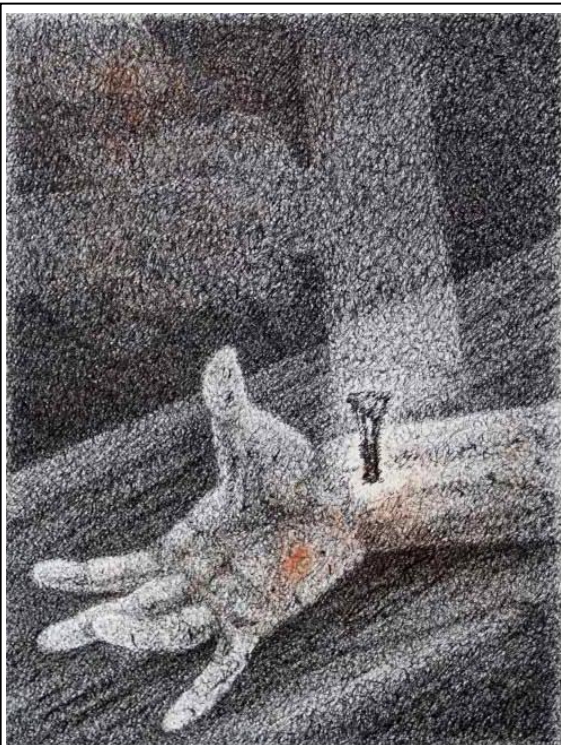
Od roku 2000 funguje v areálu zámku servisní pracoviště pro návštěvníky a turisty řízené pod hlavičkou Informačního a turistického centra akciovou společností ŽĐAS.

Během roků svého působení vybudovalo ITC několik expozic a výstav, organizovalo řadu kulturních programů a především zajišťuje průvodcovskou a informační službu pro desítky tisíc návštěvníků, kteří během každé sezóny areál zámku navštíví.

Návštěvníci si mohou zvolit buď prohlídku jednotlivých expozic nebo celý zámecký historický okruh. Důraz je kladen

na historii 750 roků žďárského cisterciáckého kláštera, kde vedle samotného areálu v této historii reprezentovaného spíše prohlídkou budov zvenčí (týká se především budovy starého opatství a historické věže) jde především o monumentální budovu Konventního kostela Nanebevzetí Panny Marie, ve kterém se jednotlivé historické etapy vzájemně prolínají a dokazují stálou živou platnost filozofie barokní gotiky. Ta je ve žďárském areálu spojena se jménem nejlepšího českého stavitele Jana Santiniho Aichla. Tomuto geniálnímu autorovi je věnována expozice v přízemí budovy bývalého klášterního konventu. Vedle fotografií a modelů Santiniho staveb rozsetých po celém území českých a moravských zemí, zde návštěvník najde sochy a plastiky spojené s poutním kostelem svatého Jana Nepomuckého na Zelené hoře a s dalším významným jménem žďárského prostoru, sochařem Řehořem Thenym.

Po více než 8 roků byla v prvním patře konventní budovy umístěna výstava „300 let klavíru“ patřící do majetku Národního muzea Praha. Tato výstava ukončila ve Žďáře svou působnost a byla přestěhována do státního zámku v Litomyšli, kde najde jistě důstojné místo, zvláště ve spojení se jménem českého skladatele Bedřicha Smetany.

XI. Rozpomeň se, Pane, jak Tě přibili na kříž, a dej těm, kdo jsou bezmocně připoutáni k lůžku úlevu v bolestech, milou návštěvu, vnitřní svobodu.

Do uvolněného prostoru pak organizátoři ve spolupráci s předními historiky hledají řešení, které by propojilo žďárský klášter s barokním uměním nejen Čech, ale celé střední Evropy.

V sobotu 30. srpna naváže na pravidelnou diecézní pouť rodin další ročník Klášterní noci. Během ní se setkávají milovníci a příznivci historie a kultury bývalého žďárského kláštera. Hudební složka bude v hlavním programu tentokrát věnována varhanní hudbě, a to především v podání varhanního virtuosa Jaroslava Tůmy a jeho hostů, o úvod Klášterní noci se naopak postará soubor barokní hudby Belladonna Trio se svými sólisty. V přednáškové části pak historici umění, profesor Mojmir Horyna z Karlovy University a Doc. Vít Vlnas a PhDr. Tomáš Hladík z Národní galerie Praha, představí nový koncept barokní zámecké galerie ve Žďáře nad Sázavou a uvedou ho do souvislosti s historií žďárského kláštera.

Pro všechny organizátory a průvodce v areálu zámku bude letošní rok především rokem příprav. Samotní návštěvníci se budou muset vyrovnat v průběhu sezóny s náročnou rekonstrukcí barokního mostu přes řeku Sázavu, velkým omezením prostoru parkoviště před zámkem, s uzavěrou konventního kostela a také s přípravou nové expozice. Přesto všichni věříme, že najdou do areálu bývalého kláštera, dnešního zámku rodiny Kinských cestu a jsme připraveni udělat všechno pro to, aby se u nás cítili dobře, odnesli si řadu zajímavých poznatků a především přijali pozvání k další návštěvě nově upravených prostor.

Stanislav Růžička

Pouť žďárského děkanátu po stopách apoštolů sv. Ondřeje a sv. Pavla do Řecka

Termín: 17.– 27. 9. 2008, cena: 7 990,- Kč, pouť s CK Awertour, kombinovaná doprava: autobus + loď. V ceně je započítáno: autobusová doprava, lodní doprava, 7x ubytování: 5 v apartmánech a 2 v hotelu, 2x snídaně, prohlídky, průvodce, kněz.

Egejské období činnosti sv. Pavla mapuje část druhé a třetí misijní cesty apoštola národů na evropský kontinent. Zahrnuje období 49. – 60. roku po narození Krista. V této době napsal většinu svých listů, které představují obrázek neúnavného bojovníka šířícího křesťanství v pohanských zemích. Návštěvník se seznámí nejen s osobností sv. Pavla, ale i se širokým kulturně-historickým spektrem navštívené oblasti.

Program zájezdu:

Ze Žďaru vyjedeme ve večerních hodinách, projedeme Rakouskem a Itálií, v Anconě se nalodíme a přeplujeme Jadran. Prvním místem, které navštívíme, bude Patras, kde nás čeká prohlídka kostela sv. Ondřeje (místo jeho umučení a hrobu). Odtud vyrazíme do Mykén, Epidauru, starého Korintu a do Atén. Z Atén nás čeká cesta na Olympskou riviéru a výlet pod horu Olymp. Na severu Řecka navštívíme Kavalu, Filipy (místo působení a věznění sv. Pavla) a Soluň. Závěrem cesty ještě navštívíme údolí Thembi, kláštery Meteora a archeologický areál Dion. den: Cesta zpět povede přes Jugoslávii, Maďarsko, Rakousko do Bratislavy.

Další informace a přihlášky na telefonním čísle 607 736 851.

(VVZ)

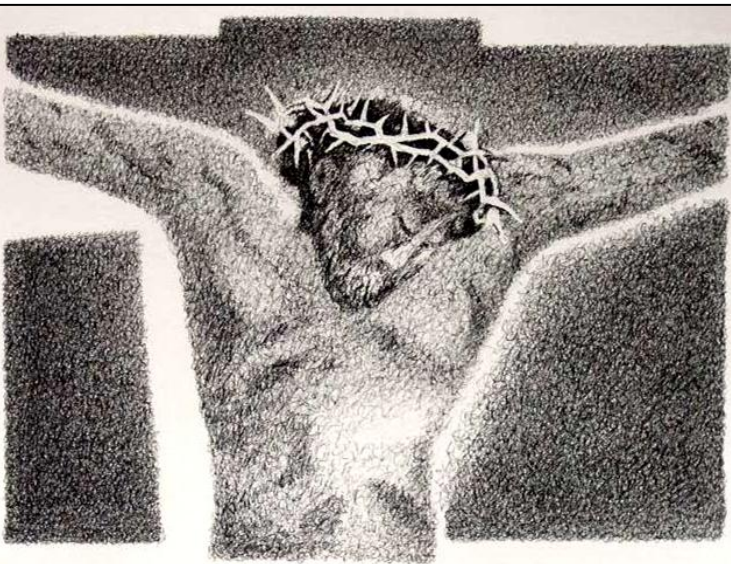
KAREL IV. 630. VÝROČÍ ÚMRTÍ OTCE VLASTI

(* 14. 5. 1316 Praha
† 29. 11. 1378 Praha)

Byl prvorozeným synem českého krále Jana Lucemburského a Elišky Přemyslovny (dcery krále Václava II.). Jeho křestní jméno bylo Václav, jméno Karel dostal při biřmování po kmotru – francouzském králi Karlovi IV. Krás-

ném. Za pobytu na královském dvoře ve Francii navštěvoval přednášky na pařížské artistické fakultě; jeho učitelem byl Pierre de Rosieres, v r. 1342 zvolený za papeže (Kliment VI.). V l. 1330–33 spravoval severoitalské državy svého otce. V r. 1333 ho Jan Lucemburský na naléhání české šlechty pověřil správou Čech a Moravy. Českým králem se stal v r. 1346, když jeho otec zahynul v bitvě u Kresčaku; korunován byl novou svatováclavskou korunou v r. 1347. Už v r. 1346 byl zvolen a korunován za německého krále; za římského císaře byl korunován ve Svatopetrské bazilice v r. 1355. Po Karlově smrti zdědil český trůn (Čechy a Slezsko) jeho syn Václav IV. (z Karlova třetího manželství s Annou Svidnickou), Uhry syn Zikmund (z Karlova čtvrtého manželství s Annou Pomořanskou; po Václavově smrti se stal i králem českým), Zhořelecko dostal Zikmundův mladší bratr Jan (zvaný pak Zhořelecký); Moravu tehdy dostali do držení Karlovi bratřanci Jošt a Prokop.

Karel učinil mnohé k prospěchu Českého království, za což ho také mistr Vojtěch Raňků z Ježova v pohřební řeči nazval „otcem národa“. Jeho právněpolitická koncepce českého státu navazovala na velkomoravskou a přemyslovskou tradici, doplněnou myšlenkou karolinské říše. K posílení náboženského a vůbec duchovního života přispěl už v r. 1344 založením pražského arcibiskupství (českou církev tím vymanol z dosavadní závislosti na církvi německé) a 1348 založením Emauzského kláštera na Novém Městě pražském pro mnichy slovanské liturgie. Prvním pražským arcibiskupem se stal Arnošt z Pardubic, osobnost přesahující svým významem hranice českých zemí. Zásadní význam pro rozvoj vzdělanosti v českých zemích (a také v jejich okolí) mělo především založení pražské (Karlovy) univerzity (zakládací listina nese datum 7. 4. 1348), s fakultou artistickou, lékařskou, právnickou a teologickou. Filozofie, které se v rámci tzv. sedmera svobodných umění vyučovalo na artistické fakultě, byla na univerzitě považována za důležitou součást odborné přípravy i lékařů, právníků a teologů. V r. 1348 Karel také povolal do Prahy Matyáše z Arrasu jako stavitele chrámu sv. Víta a začal i se stavbou Karlštejna. Hluboce zbožný panovník podporoval mravně opravné snahy v církvi

XII. Ty, který jsi za lidi vydal vše až do niternosti srdce, otevři pěsti skrbklíků a sobců a dej jim poznat radost otevřené dlaně. Je kolem nás tolik potřebných.

(povolal do Prahy Konrada Waldhausera, podporoval Milíče z Kroměříže), zároveň však měl blízko i k protohumanistické vzdělanosti italské – jak o tom svědčí jeho korespondence s Petrarkou. Dal podnět k sepsání několika kronik (Beneše Krabice z Weitmile, opatovického opata Neplacha, Itala Giovanniho Marignoly, Přibíka Pulkavy z Radenína). Sám napsal k počtě

sv. Václava legendu *Historia nova de s. Wenceslao* a sbírku morálně náboženských myšlenek a naučení *Moralitates*. Ve vlastním životopise *Vita Caroli* zachytil události od časů svého mládí do r. 1340. Vypracoval také korunovační řád českých králů. Přijímá se i jeho účast na redakci *Majestas Carolina*, který se (neúspěšně) pokoušel prosadit jako celozemský zákoník státního, trestního a soudního práva.

Jako ukázkou myšlení rozumu a srdce, které u Karla IV. vždy vycházelo z víry, uvádíme výtah z preambule jeho Majestátu, abychom poznali, k jakým paradoxům dochází: Mnozí si v nedávné mediální kampani při „volbě“ největšího Čecha přivlastnili císaře a krále Karla IV., jaksi na zemském i vzdálenějším rodovém principu s mlhavou připomínkou tradice dobrého vladaře, za něhož české země vzkvétaly uvnitř a ovšem také podstata království byla rozšířena měrou nebyvalou. Spatřují výsledky působení této nesporné osobnosti, aniž by ovšem se zajímali o pohnutky, které k jeho jednání vedly, o pohnutky, které předurčovaly zásadním způsobem jeho rozhodování. Přitom je překvapivě snadné se oněch pohnutek dopátrat. Postačí zvednout lehce dostupnou literaturu, překonat téměř obecnou nechuť ke čtení a pak už se od Karla IV. dozvíme třeba toto:

„Celou myslí a z celého srdce oddaně vyznáváme jednak Nejsvětější Trojici, jako jednu podstatu a tři osoby, ve kterou pod jménem Otce, Syna i Ducha svatého naprosto věříme a které se pevně zastáváme, jednak Syna v této Trojici, jako svého Pána Ježíše Krista, svého Vykupitele, pravého Boha z pravého Boha, zrozeného Otcem a učiněného člověkem, narozeného Panně Marii; chceme, aby všechen lid našeho Českého království, jež jsme poznali jako lid křesťanský a věrný, projevoval svou pokornou úctu a své vyznání podle toho, v co věří nejsvětější katolická a apoštolská církev; své věrně poddané považujeme v křesťanské účtě za své bratry a syny a z otcovské lásky je napomínáme, aby snad v době vyhrazené svému životu nenechali svou čistou víru a upřímnou oddanost poskvřnit nákazou cizích krajů, které se od hranic tohoto království nenacházejí daleko;

Kdo se budou chovat jinak, ti – jakožto blázni a šílenci bouřící se proti svatému učení katolické víry – vedle věčného trestu Boží odplaty, budou dáni do klatby a vezmou na vědomí, že se vystavili smrtící nelibosti našeho Majestátu...“

Co na tato slova říkáte? Kolik lidí by volilo Karla IV. největším Čechem, kdyby znali tyto nejhlubší pohnutky jeho jednání, obsažené v preambuli dokumentu, kterým hleděl zajistit pokoj, mír, jednotu a řád v Českém království? Myslíte, že by se lidé pod dojmem a váhou těchto slov zachovávali jinak, než shromáždění českých stavů, předních velmožů českého království, které na svém sněmování Majestát odmítlo a donutilo Karla IV. Majestát v Praze dne 6. října 1355 odvolat?

*Můžeš vše, věčný Bože, jsi jediná naděje světa,
buď s námi, Tvůrce nebes, Ty, který jsi založil Vesmír,
pamatuj na svůj lid. Buď mírný a dohlédni z výšky,
aby snad nekráčel k místům, kde Erinys na trůně sedí,
Alléktó rozkazy dává a Megaira zákony píše;
Bože života, zařiď, ať povaha tohoto Tvého
slavného císaře Karla, jež miluješ, umožní lidu
za zbožným průvodcem kráčet přes půvabné zelené háje,
jež kvetou věčně, a rovněž přes místa, v nichž blaženost sídlí:
do řeky zbožných ať vstoupí, v níž semena života vzejdou
životem Božích vod; ať vládá z pramene nebes
pozvedne bujnou setbu, a ta se pak pročítí od plev;
kež se jim poštěstí být žni Boží a ve velkých sýpkách
shromáždit tisíce plodů pro odplatu, jež jednou přijde.
Karel IV.*

Víte, že...

Jaroslav Šerých, autor mozaikového cyklu zakladatelských rodů našeho kláštera, se 27. února 2008 dožívá požehnané osmdesátky? Narodil se v Havlíčkově Brodě, vyučil se sazečem písma, studoval na AVU v Praze. Zabývá se volnou grafikou, malbou, ilustrační tvorbou, bibliofiliemi, kresbou, mozaikou, měděnými a smaltovanými deskami. Jeho rozsáhlé dílo je zastoupeno ve sbírkách a galeriích po celém světě; nesčetné výstavy, stovky knižních ilustrací a desítky realizací v architektuře vypovídají o výjimečné osobnosti, jejíž duchovní orientace předznamenává tvorbu s výrazným rukopisem. Svou tvorbou usiluje o oslavu dobra a radosti jako nezměrných Božích darů celému stvoření. Je také autorem obrazu svaté Zdislavy pro její svatořečení r. 1995 v Olomouci.

Otmar Oliva, velehradský akademický sochař, který se svým dílem podílel i na výzdobě papežské kaple Redemptoris Mater ve Vatikánu i kaple Centra Aletti v Římě, je autorem reliéfní výzdoby hned pěti zvonů v naší svatoprokopské farnosti? Na věži farního kostela jsou to tři zvony, ve vížce u Nejsvětější Trojice menší zvony dva.

Architekt **Ludvík Kolek**, který navrhl kostel svatého Josefa pro Senetářov u Blanska, byl svého času také autorem návrhu kovaných dveří presbytáře a bočního vchodu farního svatoprokopského kostela i obou venkovních pobitých dveří? Ludvík Kolek pochází z Brna, kde také aktivně působí.

Jáhen a akademický sochař **Karel Stádník** provedl pro svatoprokopský kostel několik děl a návrhů? Zpracoval především korpus Krista, reliéf Poslední večeře a Křížovou cestu; je ale také autorem návrhu úpravy kůru a navrhl i prospekt nových varhan. K výčtu jeho prací patří i restaurování sochy Madony s oltářní řezbou rozvilin a oltářního obrazu sv. Prokopa s retabulem.

XIII. Vzpomeň na tiché slzy a žal své Matky, která Tě chovala mrtvého, tak něžně jako živého, a dej truchlícím víru, že láska nikdy nepřestává.

Z NOVÝCH KNIH

Pavel Balcárek: Kardinál kníže Ditrichštejn, 1570 – 1636. Vydal Bohumil Němec – Veduta, České Budějovice 2007. 255 str., barevné přílohy, č.b. kresby.

Protože jde o významnou osobnost z dějin církve i našeho města, které před 400 lety povýšil a nadal četnými výsadami, a protože jako biskup i kníže významně vstoupil do historie cisterciáckého kláštera ve Žďáře, kniha nepochybně zaujme. Proto přinášíme kritickou recenzi:

V reedici své dřívější, nyní přepracované knihy o olomouckém biskupovi se dočteme z pera historikova věci zajímavé a čtivé. Bohužel se autor nevyvaroval některých kliše a nebudu příliš spekulovat, proč je použil. Jde například o nadpisy některých kapitol: „Kardinálův fanatismus“, nebo „Předbělohorský nástup katolické kliky na Moravě“. Ponoříme-li se do přelomu renesančně-barokní doby a hledáme-li v hloubi dějin skutečnou pravdu, ze které bychom vyšli pro nezaujatý pohled na onu dobu, museli bychom tyto výrazy značně opravit.

Dvě pasáže v knize ale stojí opravdu za bližší zmínku: Tou první je bezostyšné tvrzení na straně 101 – 102, že se kardinál výměnou svého chropyňského statku za žďárský chytře napakoval, protože žďárské panství bylo výnosnější. Jak pečlivě dokládají autoři 1. svazku Dějin Žďáru Zemek s Bartuškem na stranách 239- 240, kardinál směnil svůj statek nejen zcela nezištně, ale olomoucké biskupství na směně vydělalo tehdy závratných 63 tisíc zlatých ihned při koupi a následně každoročně lepšími výnosy i přímou vazbou na chropyňský majetek. Jinak by ostatně nikdy ani císař, ani papež v neprospekch církve směnu nepovolil.

Druhá zbytečná kapitola je označena „Kardinál a mladá vdova“. Zmínka navazuje na dvorské intriky tehdejší doby, které se snažily kardinála u papeže denuncovat a oslabit jeho vliv. V ostatních partiích se snaží autor nepochybně zachovat objektivitu, i když občas probleskuje textem jeho slovník z minulých dob. Knihu mohu s těmito výhradami doporučit; prodává ji knihkupec v hale žďárské nádražní budovy.

Petr Peňáz

VZPOMÍNKA

Sto let od narození otce Viléma Virgla

Roku 1908 se narodil P. Vilém Virgl, kněz, který vypomáhal v duchovní správě u svatého Prokopa. Zemřel roku 1994 na Moravci v Charitním domově. Starší farníci pamatují jeho milou a usměvavou vřelou tvář a ví i jednu zvláštnost; že totiž P. Virgl měl tzv. pozdní povolání: Byl ordinován v Litoměřicích roku 1970.

Stalo se před...

755 roky V květnu 1253 byly svěceny základy konventního kostela NPM a svatého Mikuláše žďárských cisterciáků.

745 roky Roku 1263 sestra svatě Zdislavy Eufémie, vdova po zakladateli kláštera, dává stavět kamenný dům v jeho blízkosti. Téhož roku se stává pozdější autor Žďárské kroniky, mnich Jindřich, syn kameníka Ekwarda, podjáhmem. Cisterciáci se stěhují do zděného kláštera a na místě starých dřevěných obydlí konventu budují dnešní Branský rybník.

445 roky Roku 1563 byly vydány dokumenty Tridentského koncilu k obnově katolického života; žďárského kláštera se dotklo nařízení, podle kterého řeholníci v duchovní správě na farách byli podřízeni pravomoci diecézního biskupa. Kompetenční spory s řádovými opaty ale trvaly nadále dlouhé desítky roků.

410 roky Roku 1598 zemřel vynikající olomoucký biskup, kníže Stanislav Pavlovský, aniž by se mu podařilo ukončit vleklý spor o majetek a kompetenci nad žďárským kláštelem.

405 roky Roku 1603 zahájil olomoucký biskup František kardinál kníže Ditrichštejn ve své rozsáhlé diecézi katolickou reformaci.

390 roky Roku 1618 propuká stavovské povstání v Praze. Moravští protestantští stavové se k němu přidávají proti vůli Karla Staršího ze Žerotína a biskupa Ditrichštejna. Ten je posléze prohlášen za nepřítele země, jeho majetek podléhá totální konfiskaci, podobně jako majetek biskupství olomouckého a ostatní církevní statky. Nedlouho poté mu je ale po porážce povstání r. 1620 vrácen, včetně majetku žďárského.

370 roky Roku 1638 prodává dědic biskupa kardinála Ditrichštejna, kníže Maxmilián, klášterní majetky zpět cisterciákům za 140 000 zlatých florenů. Téhož roku se stává opatem kláštera jeho obnovitel Jan XI. Greifenfels z Pilsenburka. Do r. 1650 vytrvale zápasí o obnovu a stabilizaci těžce zadluženého a pohromami stíhaného kláštera, který vykoupil za pomoci dalšího cisterciáckého majetku. Byl

XIV. Uložili tě, Pane, do hrobu a byl jsi připočten k těm, kdo nejsou nic. Pohlédni na ty, kdo nemají práci a jsou přebyteční. Dej, ať ji najdou, vrať jim smysl a důstojnost života.

---

zároveň opatem žďárským, velehradským, sedleckým, oseckým i zbraslavským i řádovým vizitátorem a zemřel naprostým vyčerpáním ve Žďáře, kde je i pochován v konventním kostele Nanebevzetí Panny Marie.

355 roky Roku 1653 je znám z farní matriky klášterské farnosti u svaté Markéty farář Bartoloměj a další kněží tam později působící.

305 roky Kolem roku 1703 nechává tehdejší hospodář kláštera a budoucí opat Vejmluva zhotovit u M. V. Jäckela žulový svatojanský sloup s postavou Jana Nepomuckého, který již tehdy požíval celá staletí tradiční světecké úcty.

300 roky Roku 1708 zahájila svou činnost umělecká huť kláštera za opata Václava Vejmluvy. Patřili do ní význační umělci Santini, Jäckel, Cechpauer, Thény, Gionima, aj. V průběhu dalších 25 let tak na půdě kláštera a v jeho okolí vzniklo ohnisko barokní gotiky, reprezentované dílem geniálního Jana Blažeje Santiniho Aichela.

285 roky Roku 1723 umírá Jan Blažej Santini ve věku 46 let. Téhož roku potvrzuje papež Inocenc XIII. Bratrstvo svatého Jana Nepomuckého, založené opatem Vejmluvou, jehož byl Santini zakládajícím členem.

270 roky Roku 1738 umírá 17. března opat Václav Vejmluva po opakovaném záchvatu mozkové mrtvice; byl to následek těžké deprese, vyvolané předchozím roku rozsáhlým devastujícím požárem kláštera i Zelené hory. Opat Václav Vejmluva 35 roků řídil chod kláštera a pozvedl vysoce jeho duchovní i hmotnou úroveň, ale ani on nemohl zabránit nastupující hospodářské recesi, která zachvátila železářství a hutnictví. Vysočina tak nemohla dlouho odolávat nelítostné konkurenci Ostravska a klášter se až do svého zániku roku 1784 již nikdy z těchto ran nezotavil. Po Vejmluvovi byl opatem zvolen Václav Hnnet, který vzdor hospodářské recesi postavil ještě klášterský kamenný most se sochami světců a rozšířil Dolní hřbitov vsazením další kaple do prodlouženého půdorysu. Hnnet byl také zvolen roku 1753 generálním vikářem a řádovým vizitátorem provincie cisterciáků v českých zemích.

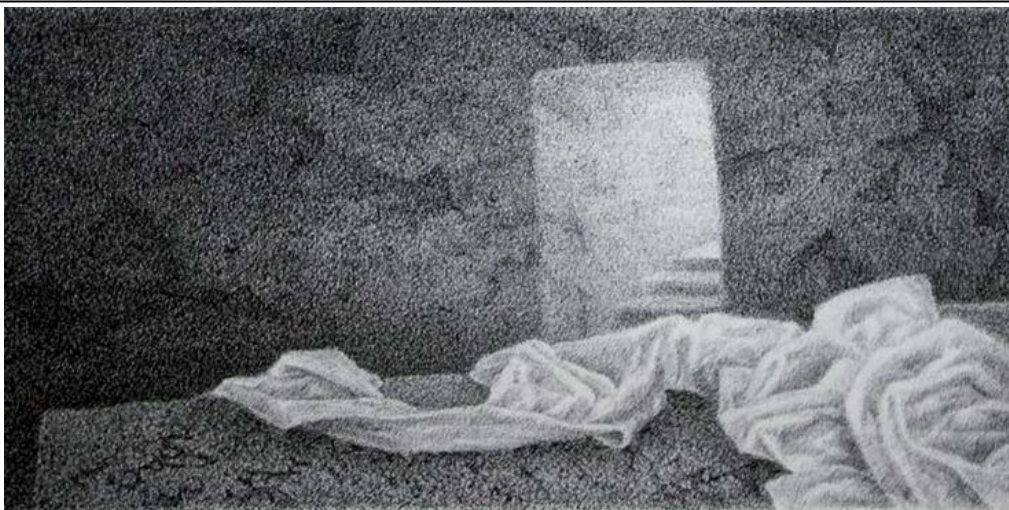
240 roky Roku 1768 umírá dlouholetý sekretář opata Vejmluvy, autor některých textů i editor spisu Risus Sarae (1723) a Malých dějin opatství žďárského kláštera (1737), excisterciák Bonifác Procházka.

225 roky Roku 1783 vydává neblaze proslulý poslední opat žďárského kláštera, osvícenec Otto Steinbach von Kranichstein v Praze, Vídni a Lipsku několik spisů z dějin Moravy, kláštera žďárských cisterciáků i přednášku o dějinách tolerance v českém království.

220 roky Roku 1788 se stává na 15 let vrchním vrchnostenského úřadu Zámek Žďár člen brněnské zednářské lóže Jan Jiří Veselý.

215 roky Roku 1793 začíná mnohaleté období, kdy rodina heráleckého sklářského podnikatele Hafenbrädla mimořádně podporovala opravy poutního svatojanského kostela. Roku 1878 získala rodina za tyto zásluhy hrobové místo na Zelené hoře „na věčné časy“. V 70. letech 20. století ale správce hřbitova hrobové místo prodal, ostatky členů rodu vykopal a vyhodil do odpadkové jámy za zeď ambíků. Z téhož roku je znám učitel Antonín Bobrovský, historik kláštera a Zelené hory.

XV. A mně, pro kterého jsi jako jednoho z lidí také trpěl, zemřel a zvítězil, dej, abych ve zmatku a spěchu nemyslel planě na bolesti celého světa, s nimiž nic nesvedu, a přitom nezapomněl na to, co v běhu svého života udělat mohu a mám, zde a dnes.

155 roky Roku 1853 byl v univerzitní knihovně ve Vratislavi objeven jediný známý dochovaný opis latinské Kroniky kláštera žďárského mnicha Jindřicha Řezbáře a jeho následovníků, pocházející v originále z doby kolem roku 1300, v opisu z první poloviny 15. století. Kronika se patrně do knihovny dostala z majetku rodu Minsterberků, někdejších donátorů žďárského kláštera.

145 roky Roku 1863 se v Kunštátu na Moravě narodil Jan Tenora, kněz a historik, který mimo jiné podrobně popsal okolnosti vedoucí k prvnímu zániku kláštera žďárského roku 1613. Byl také velkým znalcem barokní doby a autorem obsáhlé kapitoly o obecných poměrech doby pro životopis svatého Jana Sarkandra.

135 roky Roku 1873 byl 13. července u kostela Nanebevzetí Panny Marie posvěcen kříž, pořízený Václavem Vlčkem. Téhož roku se narodil pozdější autor známé knihy Bible – její postavy a děje, kněz a historik Antonín Špale.

130 roky Roku 1878 vydává historik Josef Emler ve Zprávách Královské české společnosti nauk v Praze pojednání o Žďárské kronice a jejím autorovi, jehož ztotožňuje s analistou Jindřichem z Heimburgu. Téhož roku vydává Antonín Rybička knihu „Přední křisitelé národa českého“ s podrobným životopisem P. Matěje Josefa Sychry, klášterského faráře, buditele, spisovatele a zachránce kostela na Zelené Hoře.

110 roky Roku 1898 vydává německy psaný spis o dějinách kláštera žďárského ve Vídni Franz von Krones.

105 roky Klášterská farní kronika uvádí: „Rok 1903 nebyl pro naši farnost příznivým. 19. 7. krupobití zničilo z větší části úrodu. Bída mezi lidem byla veliká.“ Nicméně to nebránilo dobrému skutku, jak nás zpravuje zápis z téhož roku: „Obraz W. J. Wejmluvy byl nákladem 100 Korun od Antonína Suchardy, akademického malíře, opraven a na své místo dne 1. května na Zelené hoře zavěšen. Náklad 100 Korun darovala pí. Anna Klímová, vdova ze Zámku Žďár.“ Téhož roku vydal MUDr. Bedřich Drož vlastním nákladem „Dějiny kláštera a města Žďáru na Moravě“.

---

100 roky Roku 1908 vyšla zásadní studie Zdeňka Wirtha „Barokní gotika v Čechách v XVIII. a v I. pol. XIX. stol.“ Z Památek archeologických č. 23 ji znovu otiskl Viktor Kotrba roku 1976 ve své knize Česká barokní gotika. Téhož roku vydává Alois Hrudíčka, telčský farář a historik, pečlivě zpracovanou a dodnes ceněnou Topografii brněnské diecéze.

90 roky Roku 1918 se narodil v Rudíkově u Třebíče Alois Mikyska. Do strojopisných publikací ručně vázaných sesbíral trpělivě soupis a podle možností i portréty či fotografie kněží brněnské diecéze; práci tvořil v letech 1944 – 1972 a spolupracoval na ní i P. Jan Kubát, který působil na klášterské faře.

60 roky Roku 1948 se konal v létě ve Žďáře Eucharistický kongres za účasti asi 15 tisíc zejména mladých věřících z celé ČSR. Téhož roku byl opravován klášterní kostel a proveden průzkum hrobky pánů z Kunštátu.

55 roky Roku 1953 došlo ve žďárském klášteře k vyvlastnění církevních nemovitostí (kostelů, fary) ve prospěch státu. Konventní kostel a fara byly nedávno vráceny církvi, poutní kostel zůstává v držení státu.

40 roky Roku 1968 zemřel Prof. ThDr. Josef Jančík ve věku 68 let. Roku 1933 vydal „Historii čtenářského spolku ve Žďáře“ jako studii ve Sborníku Družiny literární a umělecké v Olomouci. Studie zásadním způsobem doplňuje často zamlčovaná fakta o účasti a peripetiích žďárských kněží na činnosti zmíněného spolku, zjištěná pečlivým studiem archiválií.

35 roky Roku 1973 byl vysvěcen v Brně a 1. 7. sloužil primici v konventním kostele P. Josef Brychta. Téhož roku připravuje Okresní stavební podnik s památkáři rekonstrukci střechy svatojanského kostela. Na Zelené Hoře bylo připraveno smontované lešení a dovezeno 1800 m² měděného plechu za tehdejších 800 tis. Kč. Rekonstrukce ale byla na zákrok stranických orgánů přerušena a odložena asi o dva či tři roky a plech použit na rekonstrukci střechy Staré radnice. Tak se stalo, že do odkryté střechy kostela zatékalo a po promrznutí bylo vidět, že praskla klenba.

30 roky Roku 1978 bylo z konventního kostela ukradeno ozvučovací zařízení. Od té doby byl kostel zamykán.

25 lety Roku 1983 OSP vyměňuje na obou bočních lodích konventního kostela černou břidlici za měděný plech, ale na hlavní lodi ponechávají břidlici, která padá na střechy bočních lodí a rozsekává nový plech. Po upozornění kulturního odboru ONV věřícími byly na boční lodě osazeny desky a staré matrace.

15 roky Roku 1993 byly zahájeny práce na pokrytí střechy konventního kostela měděným plechem. V průběhu prací se ukázalo, že bude nutno vyměnit i některé krovy a desky. Téhož roku při svatojanské pouti připomenuto 600. výročí mučednické smrti sv. Jana Nepomuckého v rámci dalšího roku Desetiletí duchovní obnovy národa.

10 roky Roku 1998 posvětil biskup Vojtěch Cikrle sochu víry na zelenohorských ambitech a ve svatojanském kostele rekonstruované varhany. V konventním kostele Nanebevzetí Panny Marie byly osazeny vnitřní kované dveře.

Postní čas – příležitost vrátit se k modlitbě

Svatopostní čas je příležitostí podívat se v jakém stavu je moje modlitba. Tak jako mezilidská komunikace vypráví ledačco o našich vztazích k bližním, naše modlitba mnoho napoví o naší víře a vztahu k Ježíši. Přijměte jako malé povzbuzení úryvek z dopisu jednoho našeho misionáře, který působí v Pákistánu. Dopis přišel v prvním postním týdnu a je krásným svědectvím, kolik lidí věří v sílu naší modlitby:

„Začal jsem více navštěvovat lidi v jejich domech. Tyto „domy“ jsou většinou z hlíny, bez elektrického proudu, bez záchodu. Přesto můžeme i tam někdy najít televizi – lidé používají starou autobaterii na provoz. Tyto návštěvy v domech jsou pro mě velmi důležité, protože takto poznávám konkrétní život lidí a učím se jejich jazyk. Srdcem těchto někdy krátkých setkání je prostá

modlitba – pro lidi to nejdůležitější z mé návštěvy. Většinou chodím s katechistou, který vede modlitbu, a já dávám jenom požehnání. Vždy musím něco přijmout – někdy čaj, nebo alespoň vodu. Lidé by byli nešťastní, kdybych od nich nic nepřijal. S přibývajícím znalostí urdštiny a paňdžábštiny mohu víc „naslouchat“. Včera mě překvapila jedna z našich muslimských učitelek v naší anglické škole, kde je můj kaplan ředitelem, s prosbou, abych se za ni modlil, protože první dítě ztratila během těhotenství a teď už dlouho čekají na další a je už trochu zoufalá. Tak prosím i vás o modlitbu za ní. Pro ženy ve zdejším prostředí je to snad ještě těžší než pro evropské ženy, když zůstávají bezdětné.

Někteří muslimové mají velkou důvěru v modlitbu kněze. Na jedné straně se toho lekám, protože títo lidé očekávají „jasný výsledek“ modlitby, na druhé straně nám to připomíná, k čemu jsme mi kněží vlastně tady. Osobně mě Hinna, ona učitelka, se svou prosbou potěšila a pomohla mi, protože jsem právě byl v pochmurné náladě a naplněn pocitem neúspěchu a trpkými vzpomínkami z uplynulého roku – jakoby věděla, že nejsem ten klasický „borec misionář“, který všechno zvládá a všechno možné vybuduje, ale že jsem přišel pro něco jiného... Takto mi pomohla pochopit lépe moje vlastní poslání.

Tak přeji i vám všem, aby vám Pán poslal do cesty lidi, kteří vám připomenou, proč jste právě tam, kde jste – abychom žili lásku právě v náročných podmínkách a dokonce v situaci nelásky: to Ježíš totiž dělal.

Váš poustní farář o. Günther.“

(VVZ)

Křížová cesta

Ilustrační doprovod tohoto čísla tvoří poněkud netradičně všech patnáct zastavení křížové cesty. Chtěli jsme však tuto mimořádnou příležitost využít k tomu, abychom vás seznámili s novou křížovou cestou našeho farníka Miloše Slámy, kterou vytvořil pro kapli svatého Antonína v Černé.

Budete-li mít příležitost a cestu kolem, kapli svatého Antonína v Černé navštivte. Leží nedaleko Měřína a svým tvarem připomíná Noemovu archu. Vysvěcena byla roku 2006.

Miloš Sláma (*1965) je žďárským farníkem a obyvatelem Polničky. Ve své tvorbě se věnuje grafice, především linorytu, a kresbě. Vystavuje v Česku i v zahraničí, v roce 2004 získal čestné uznání v soutěži Grafika roku. Reprodukce zastavení křížové cesty jsou převzaty z fotografií Jiřího Pavlíčka.

Petr Piťha (*1938) je kněz, významný český křesťanský spisovatel a univerzitní profesor. Dva roky působil také jako ministr školství. Meditace křížové cesty jsou převzaty z knihy Tři křížové cesty (Comdes, Praha 1999).

Poslední večeře Páně

Leonardo da Vinci namaloval fresku Poslední večeře Páně v letech 1495 – 1498 pro refektář dominikánského kláštera Santa Maria delle Grazie v Miláně. Když byla v roce 1498 odhalena, stanuli mniši v ohromení a úžasu. Vedle jejich jídelních stolů se náhle objevil stůl Ježíše Krista s dvanácti apoštoly, malba tak realistická a plastická, že vytvářela iluzi skutečnosti. A hlavně byla úplně jiná. V tradičních verzích tohoto námětu sedí apoštolové nehnutě u stolu v jedné řadě, jen Jidáš je od nich oddělen. Leonardovo vyobrazení se od klasického liší. Je v něm drama, vzruch, napětí a údiv. Malíř zachytil Krista v okamžiku, odehrávajícím se vzápětí po poslední večeři, kdy říká apoštolům: „Amen, pravím vám, že jeden z vás mě zradí.“ Kristus právě pronesl svá proročká slova a jeho učedníci se od něj v hrůze odtahují. Někteří ho ujišťují o své lásce a nevině, jiní debatují o tom koho má Pán na mysli, jiní čekají na vysvětlení jeho slov. Jediný Jidáš se na nic neptá, negestikuluje, jen zlobně pozoruje ostatní. Kontrast mezi vzrušením učedníků a vznešeným klidem Ježíše, dodává obrazu obrovskou dramatičnost.

Osudy Poslední večeře jsou docela pohnuté. Tento mužský klášter byl dvakrát vybombardován, ale Poslední večeře dvakrát zázračně vydržela. Zdi srovnané se zemí a všude se povalující hromady sutí. V tomto stavu zůstala po celá léta, vystavena slunci, dešti a větru, dokud nebyla zakryta provizorní plachtou. To, že se zachovala dodnes, je zázrak sám o sobě. A pokud to není zázračné, je to, co Leonardo namaloval na posvátnou zeď prostě úchvatné.

Výsledky nedávného restaurování Poslední večeře Páně (1978 – 1999) ukazují, že Leonardo da Vinci byl nejen mistrem výtvarné kompozice, ale i hudebním teoretikem, který dokázal zharmonizovat komplexní a dějově nabitě scény. Tento přístup vyhovoval dominikánům, kterým záleželo na věrné interpretaci biblických textů, a později inspiroval další malíře.

Poslední večeře Páně patří k nejstarším a nejkrásnějším malbám světa, pokrývá stěnu refektáře kláštera Santa Maria delle Grazie v Miláně v Itálii a je velká 420 × 910 cm.

Krátký příběh

Když se Leonardo da Vinci rozhodl, že namaluje obraz Poslední večeře Páně, hledal nejprve model, podle něhož by vytvořil postavu Krista. Stovky mužů přicházely a nabízely se mistrovi. Až po dlouhých týdnech hledání našel vhodný model, ušlechtilého mladého muže, kterého kreslil šest měsíců. V průběhu dalších šesti let našel postupně jedenáct mužů, kteří vytvořili vzory pro apoštoly. Jedno místo však zůstalo prázdné – pro Jidáše. Dlouhé týdny pátral po obličejích, v němž by se zračilo pokrytectví, podvod a zločin. Po bezvýsledném hledání se jednoho dne dozvěděl, že v Římě byl k trestu smrti odsouzen mnohonásobný zločinec. Odjel proto do Říma a vyhledal vězení, kde se tento muž nacházel. Když ho spatřil, věděl, že našel poslední model do svého obrazu. Muž měl totiž do tváře vepsány stopy nenávisti, zbabělosti a hrůzy. Po domalování se odsouzenec zeptal: „Vy mě opravdu nepoznáváte? Nevíte, kdo jsem?“ Leonardo odpověděl, že ho v životě neviděl. Na to trestanec zašeptal: „Vždyť jste podle mne maloval před šesti lety Krista.“

Jana Skalská

Biblické omalovánky pro děti

NANEBEVSTOUPENÍ

Luk. 24, 50-53

Alice Bohuslavová, převzato z knihy Biblické omalovánky, vydalo Nakladatelství Křesťanský život.

Oblastní charita

Milí farníci,

dovolte mi, abych jménem Oblastní charity Žďár nad Sázavou poděkovala Vám všem, kteří jste přispěli ke zdárnému průběhu Tříkrálové sbírky 2008, ať již svým koledováním, organizací nebo svým darem. Ráda bych vyjádřila své velké díky i za všechny potřebné, kterým finanční výtěžek sbírky pomůže při řešení jejich nelehké situace. Jsou to zejména uživatelé našich služeb, kterými jsou zdravotně postižení, senioři, duševně nemocní a mentálně postižení, děti a mládež ze sociálně slabých a problémových rodin, děti a mládež ohrožené negativními jevy ve společnosti, rodiče na mateřské dovolené a lidé na okraji společnosti apod.

Výtěžek Tříkrálové sbírky 2008 činil na území, kde působí Oblastní charita Žďár nad Sázavou, 1 728 185 Kč. Ve Žďáře nad Sázavou a blízkém okolí se jednalo o částku 89 805,50 Kč. 65 % celkové částky poputuje do devíti zařízení Oblastní charity Žďár nad Sázavou, která sídlí ve Žďáře nad Sázavou, Velkém Meziříčí, Bystřici nad Pernštejnem, Novém Městě na Moravě, Radešinské Svatce a Nížkově, a lidem, kteří se z jakéhokoliv důvodu ocitli v sociální nouzi. Zbývá částka je určena na podporu charitních projektů v zahraničí, diecézních projektů a na režii sbírky.

Velmi Vám děkuji za Vaše štědré dary a ochotu pomáhat tam, kde je to třeba.

S přáním všeho dobrého

Ing. Jana Zelená
ředitelka Oblastní charity Žďár n. S.

Kontakty

Diecézní charita Brno
Oblastní charita Žďár
Horní 22
591 01 Žďár n. S.
telefon: 566 626 040
mobil: 777 155 073

fax.: 566 631 642, e-mail:
zdar@caritas.cz, IČ: 44 99 02 60
Bankovní spojení: ČSOB a. s.
Číslo účtu: 110889787/0300

Charitní ošetřovatelská služba

Studentská 4 (budova polikliniky)
tel./fax: 566 626 04, mob.: 777 755 435
e-mail: chops.zdar@caritas.cz
vedoucí projektu: Anna Janů

Charitní pečovatelská služba

Studentská 4 (budova polikliniky)
tel./fax: 566 626 041, mob.: 777 755 438
e-mail: chps.bystrice@caritas.cz
vedoucí projektu: Miroslav Prudký

Klub v 9 – centrum služeb pro podporu duševního zdraví
Okružní 1, 591 01 Žďár nad Sázavou
tel.: 566 629 319, mob.: 777 755 469
e-mail: klubv9.zdar@caritas.cz
vedoucí projektu: Bc. Jana Křížková

Ponorka – centrum prevence
Nádražní 44, 591 01 Žďár nad Sázavou
tel.: 566 523 975, mob: 777 755 436
e-mail: ponorka.zdar@caritas.cz
vedoucí projektu: Bc. Josef Soukal

Kopretina - centrum pro rodiče s dětmi
Okružní 1, 591 01 Žďár nad Sázavou
mob.: 732 126 905
e-mail: kopretina.radsvratka@caritas.cz
vedoucí projektu: Zdenka Šrámková

Kambala - dobrovolnické centrum
Horní 22, 591 01 Žďár nad Sázavou
mob: 777 755 444
e-mail: dc.zdar@caritas.cz
vedoucí projektu: Michaela Mahlová

CO SE STALO S JEŽÍŠEM ?

pašijová hra o životě, smrti a slavném vzkříšení
J e ž í š e K r i s t a

Úterý **18.** března 2008 ve **20.00** hodin
Žďár nad Sázavou **na** sídlišti Libušín
Dětský areál

Římskokatolická farnost
Žďár nad Sázavou